

§ 12 Miljøgodkendelse
af
svineproduktion
på Rigtrupvej 53, 8370 Hadsten

Godkendelsesdato den 5. September 2012

Registreringsblad

Landbrugets navn og beliggenhed	Rigtrupvej 53, 8370 Hadsten
Matrikel nr.	9a Rigtrupby, Voldum
CVR. nr.	26971926
P-nr.	1009662495
Ejendoms nr.	Hører til 7100001868 (Rigtrupvej 48)
Ejer af ejendommen	Henrik og Lars Alexandersen
Forpagter og driftsansvarlig	Henrik og Lars Alexandersen
Brugstype	Svineproduktion
Skema nummer og versionsnummer	12586 version 6, den 5/7 2012
Godkendelsesbetegnelse	§ 12 godkendelse
Tilsynsmyndighed	Favrskov Kommune
Sagsbehandler	Lone Andersen-Lind
Godkendelsens dato	5.September.2012
Næste revurdering	2020

Indholdsfortegnelse

1. Baggrund for godkendelsen	5
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse.....	5
1.2 Ikke teknisk resumé	5
2. Vilkår for afgørelsen	8
2.1 Gyldighed	8
2.2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	8
2.3 Husdyrholdet og staldindretning	8
2.4 Ventilation	9
2.5 Fodring og foderopbevaring.....	9
2.6 Energi- og vandforbrug	10
2.7 Spildevand og regnvand	11
2.8 Affald, olie og brændstof	11
2.9 Gødningsproduktion og – håndtering.....	11
2.10 Forurening og gener fra husdyrbruget	12
2.11 Driftsforstyrrelser og uheld	13
2.12 Egenkontrol	14
3. Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	16
3.1 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger, afstandskrav m.v.	16
3.2 Placering i landskabet.....	17
4. Husdyrhold, staldanlæg og drift	20
4.1 Husdyrhold og staldindretning	20
4.2 Ventilation	22
4.3 Fodring	23
4.4 Energi- og vandforbrug	25
4.5 Spildevand og regnvand	27
4.6 Affald, olie, og kemikalier	27
4.7 Egenkontrol og dokumentation	29
4.8 Driftsforstyrrelser eller uheld	30
4.9 Husdyrbrugets ophør	31
5. Gødningsproduktion og – håndtering	32
5.1 Gødningstyper og mængder	32
5.2 Flydende husdyrgødning	32
5.3 Gyllekøling	34
6. Forurening og gener fra husdyrbruget	36
6.1 Lugt	36
6.2 Fluer og skadedyr	37
6.3 Støj fra anlæg og maskiner	38
6.4 Transport.....	39
6.5 Støv	40
6.6 Lys.....	40
7. Bedriftens påvirkning af natur og miljø	41
7.1 Oversigt over bedriftens udbringningsarealer	41
7.2 Grundvand	41
7.3 Ammoniak og natur	41
7.4 Arter med særlige beskyttelseskrav (BILAG IV arter m.m.).....	46

7.5 Fredede fortidsminder m.v.	46
7.6 Konsekvensvurdering.....	46
8. Bedste tilgængelige teknik	48
9.1 Alternative løsninger	52
9.2. 0-alternativet	52
10. Generelle forhold	53
10.1 Meddelelse af miljøgodkendelse af husdyrbruget Rigtrupvej 53	53
10.2 Revurdering af miljøgodkendelse	54
10.3 Gyldighed	54
10.4 Offentliggørelse	54
10.7 Klagevejledning	60
11. Lovgrundlag og vejledninger	62
Bilag 1: Placering af anlægget	63
Bilag 2: Situationsplan.....	64
Bilag 3: Placering af udspretningsarealer og transportveje	65
Bilag 4: Ansøgers BAT- redegørelse	66
Bilag 5: Ansøgers beredskabsplan	70
Bilag 6: Beplantningsplan	82
Bilag 7: Energiberegning på forbrug af varme fra gyllekøling.....	84
Bilag 8: Høringssvar fra Syddjurs kommune.....	86

1. Baggrund for godkendelsen

1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse

Denne miljøgodkendelse fastsætter de vilkår, der skal gælde for svinebruget på landbrugsejendommen matr. nr. 9a, Rigtrup By, Voldum. Rigtrupvej 53, 8370 Hadsten.

Godkendelsen er betinget af at vilkårene overholdes.

Godkendelsen omfatter miljøgodkendelse af anlægget på Rigtrupvej 53 og produktionen med CHR nr. 109588. Alt gødning afsættes til Østrupvej 11 i Syddjurs kommune, som også ejes af ansøger og hvor alle udbringningsarealer er tilknyttet uanset hvor de ligger.

Vilkårene i godkendelsen sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget på Rigtrupvej 53, 8370 Hadsten kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora, fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Udkastet til miljøgodkendelse er udarbejdet på baggrund af ansøgning nr. 12586, version 6 genereret den 05-07-2012.

Miljøgodkendelsen vedrører etablering og drift i forhold til miljøgodkendelsesloven. Det er vigtigt at understrege, at tilladelse og godkendelse, der vedrører anden lovgivning, skal indhentes særskilt.

1.2 Ikke teknisk resumé

Ansøgningen

Favrskov Kommune har den 14. april 2010 modtaget ansøgning om miljøgodkendelse af ejendommen Rigtrupvej 53, 8370 Hadsten. Der er krav om godkendelse, idet ansøger ønsker, at udvide husdyrholdet fra 262,18 DE til 547,18 DE.

Produktionen

Husdyrholdet på Rigtrupvej 53 i nudrift består af 1100 årssøer svarende til 262,18 DE. Der er søgt om en udvidelse af dyreholdet til en produktion bestående af 2300 årssøer og 1150 slagtesvin svarende til 547,18 DE efter nuværende omregningsfaktorer for dyreenheder.

Bygninger og beliggenhed

I forbindelse med udvidelsen forlænges den eksisterende løbestald mod sydøst med en tilbygning på 950 m² og en poltesektion på 317 m². Drægtighedsstalden forlænges mod nordvest med 1833 m², endvidere forlænges farestalden ligeledes mod nordvest med 1390 m². Forlængelserne udføres i samme materialer og bygningshøjder som de eksisterende bygninger. Udvidelserne mod nord vil blive gravet ned i terræn, hvorved de stort set ikke bliver synlige. Ved siden af de to eksisterende gylletanke bygges i lige linje mod syd to

nye gyllebeholdere af samme størrelse og udseende som de to eksisterende, det vil sige på 3000 m³. Der søges også om en ny silo som kommer til at ligge bagved den eksisterende silo set fra Rigtrupvej. Siloen bliver på 2250 m³ svarende til den eksisterende.

Ejendommens bygninger ligger i det åbne land ca. 1300 m øst for Voldum, som er en samlet bebyggelse. Anlægget ligger ca. 480 meter fra kommunegrænsen til Syddjurs Kommune.

I forhold til placering af nyt staldbyggeri ligger ejendommen i et område der i Kommuneplan 09 for Favrskov Kommune er udpeget som *Udbygningsområde for stort landbrugsbyggeri*. Lovgivningen foreskriver at byggeriet skal placeres i tilknytning til eksisterende bebyggelse, såfremt det er teknologisk muligt med henblik på at undgå unødvendig spredning af landbrugsbyggeri i landskabet. Der er foretaget en konkret vurdering af det pågældende projekts indplacering i landskabet.

Det er Favrskov Kommunes vurdering at byggeriet kan placeres som angivet uden væsentlig påvirkning af det konkrete landskabs særlige karakter.

Arealer

Til bedriften er der ingen udbringningsarealer, idet alle udbringningsarealer er hæftet op på ejendommen Østrupvej 11 i Syddjurs kommune. Der er sideløbende med ansøgningen på Rigtrupvej 53, søgt en § 12 godkendelse på Østrupvej 11, som behandles sideløbende med denne.

Udbringningsarealerne ligger i både Favrskov og Syddjurs Kommuner.

Lugt

Det nye staldanlæg placeres i forlængelse af de eksisterende bygninger. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er ejendommen Rigtrupvej 47, 8370 beliggende ca. 500 meter sydvest for det nye staldbyggeri. Nærmeste samlede bebyggelse er Voldum, som ligger ca. 1300 meter sydvest for staldanlægget på Rigtrupvej 53. Nærmeste by er Hadsten som ligger ca. 8300 meter væk.

Konsekvensområdet for ejendommens lugtafgivelse er beregnet til 890 m. Konsekvensområdet vil sige det område, hvor lugten fra ejendommen kan konstateres – uden at den af den grund vurderes, at være til gene for omkringboende.

Anlægget overholder de lovbestemte lugtgenegrænser for nærmeste enkelt bolig, samlet bebyggelse og by.

Bedste tilgængelige teknik

Der er mellem 25-49 % fast gulv i staldene. Der etableres gyllekøling i de nye staldsektioner, hvorved ammoniakreduktionskravet overholdes. Varmen fra gyllekølingsanlægget skal bruges til smågrisene. Proteinindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Der skal løbende foderoptimeres i forhold til gældende danske normer.

Natur og Ammoniak

Udvidelsen medfører en forøgelse af ammoniakemissionen fra anlægget på ca. 2.729,02 kg N/år således at den samlede emission bliver i alt på ca. 6.536,99 kg N/år.

Natura 2000

Nærmeste EF-habitat område er *Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord* (H14) beliggende ca. 11.000 meter nord for anlægget.

§ 7 naturtyper:

Afstanden fra anlægget til nærmeste § 7 buffer område, iht. husdyrgodkendelsesloven, er 530 meter. Anlægget er hermed beliggende i bufferzone II.

Med en merdeposition på 0,2 kg N/ha/år og en baggrundsdeposition på 14,8 kg N/ha/år er den samlede ammoniakdeposition i det pågældende overdrev omkring arealets nedre tålegrænse.

I henhold til "bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug" kan der ikke stilles vilkår, når merdepositionen er under 0,7 kg N/ha/år.

§ 3 beskyttet natur:

Indenfor 1000 meter fra anlægget findes § 3 beskyttet eng, overdrev, flere moser og vandhuller.

Merdepositionen for mosen tættest på er 0,5 kg N/ha/år, og med en baggrundsdeposition på 14,8 kg N/ha/år er den nedre tålegrænse for arealet dermed overskredet.

Det fremgår af Miljøstyrelsens elektroniske vejledning samt "bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug" på baggrund af DMU notat, at det ikke er muligt med de nuværende målemetoder at påvise biologiske ændringer ved merbelastninger på under ca. 1 kg N/ha.

Grundvand

Der er ikke udbringningsarealer på Rigtrupvej 53 . Der er ingen boringer på ejendommen eller i nærheden. Der vurderer således ikke at være nogen påvirkning af grundvandet i forhold til denne ansøgning.

Alternativer – herunder 0 alternativet

0-alternativet er ingen ændring og videreførelse af den nuværende produktion.

Høring af Syddjurs Kommune

Syddjurs kommune er kommet med høringssvar vedrørende ammoniakafsætning fra anlægget til naturarealer beliggende i Syddjurs Kommune. Høringssvaret kan ses i Bilag 8.

Samlet vurdering

Det er Favrskov Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må **ikke** ske ændringer i dyreholdet, stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsarealer, aftalearealer eller lignende før ændringen er anmeldt og godkendt af tilsynsmyndigheden.

2. Vilkår for afgørelsen

2.1 Gyldighed

- 2.1.1 Udvidelsen skal være gennemført inden 2 år fra godkendelsens ikrafttræden. Er etableringen ikke fuldt gennemført indenfor de 2 år, vil godkendelsen kun gælde for den produktion der ved udløbet af de 2 år eller i løbet af de 2 år er registreret på ejendommen under forudsætning af, at byggeriet er opført. Ejeren skal underrette tilsynsmyndigheden, såfremt besætningens størrelse 2 år efter godkendelsesdatoen ikke har nået den godkendte størrelse.
- 2.1.2 Den enkelte staldsektion skal bygges færdig, før det tilhørende dyrehold, som skal stå i sektionen må sættes ind. Etableringen og udvidelsen af bedriften skal foregå i overensstemmelse med det ansøgte, således at Løbe-Drægtighedsstalden udvides først, gylletanken bygges samtidig med farestalden, som bygges efter Løbe-Drægtighedsstalden .
-

2.2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

- 2.1.3 Placering af de nye stalde skal være som angivet i bilag 2.
- 2.1.4 De nye stalde skal bygges i samme højde som de eksisterende stalde. Højden af kornsiloerne må ikke overstige 13 meter målt fra jordoverfladen.
- 2.1.5 Byggeriet skal fremstå som en arkitektonisk helhed. De nye staldtilbygninger skal udføres i samme materialer og farver som de eksisterende staldbygninger. Bygningsflader og tage må ikke udføres i reflekterende materialer. Det tillades dog at den nye silo opføres i galvaniseret stål.
- 2.1.6 Der findes allerede i dag slørende beplantning rundt om byggeriet. Den eksisterende beplantning skal flyttes og udbygges, således at bygningerne vedbliver med at være slørede af beplantning i flere højder. Beplantningen skal udføres som beskrevet i bilag 6, og der skal være plantet senest ét år efter at bygningerne er opført.
-

2.3 Husdyrholdet og staldindretning

Årsproduktion

- 2.3.1 Godkendelsen omfatter en svineproduktion med en årsproduktion på maksimalt 547,18 DE, svarende til 2300 årssøer og 1150 slagtesvin (85-107 kg).
- 2.3.2 Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Staldafsnit nummer (jf. IT-ansøgningen)	Dyrehold og staldtype	Vægtinterval	Antal dyr	Stipladser	DE
ST-36232	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv		275	275	59,29
ST-36233	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv		300	300	64,98
ST-36234	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv		550	550	119,40
ST-36235	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv		600	600	129,96
ST-36236	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	-	275	275	77,12
ST-36237	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	-	300	300	84,13
ST-36238	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	85-107 kg	1150	210	12,3
Ialt					547,18

2.4 Ventilation

- 2.4.1 Ventilationssystemet skal reguleres ved hjælp af multistep, således at der kun anvendes den energi der er nødvendig til at drive ventilationsapparatet.
- 2.4.2 Ventilationsafkast og staldventilatorer skal rengøres og justeres jævnligt efter producentens anvisninger – dog mindst i forbindelse med tømning og vask af et staldafsnit, for at forebygge lugt- og støjgener.
- 2.4.3 Et ventilationsfirma skal foretage service og justering af ventilationsanlægget mindst én gang om året.
- 2.4.4 Der skal være alarm og nødopluk på ventilationsanlægget samt alarmopkald til flere telefoner i tilfælde af strømsvigt.

2.5 Fodring og foderopbevaring

- 2.5.1 Foderanlægget skal efterses og justeres dagligt, samt af fagkyndig servicetekniker minimum en gang årligt.

- 2.5.2 Foderanlæg skal rengøres jævnligt.
  - 2.5.3 Den totale mængde P ab dyr pr år skal være mindre end 12.227 kg P pr år og den totale mængde N ab dyr skal være mindre end 57640 kg N pr år.
  - 2.5.4 Foderets indhold af fosfor må ikke overstige 4,75 g P pr. foderenhed og indholdet af total råprotein pr. foderenhed må ikke overstige 134 gram til søerne
  - 2.5.5 Fodereffektiviteten skal løbende forbedres, således der til enhver tid anvendes de bedst mulige foderblandinger til begrænsning af N og P udskillelsen ab dyr.
  - 2.5.6 Som dokumentation for kvælstof og fosfor udskillelsen fra dyreholdet skal der gennemføres effektivitetskontrol i hele besætningen med opgørelse af antal årsdyr og producerede dyr, vægtintervaller, foderforbrug pr årsdyr og kg tilvækst, antal fravænnede pr. årso, fravænningsalder og vægt, gennemsnitlig indhold af råprotein og fosfor pr FE og med beregning af N og P ab dyr. Opgørelsen skal foretages mindst hver tredje måned. Resultatet skal gennes i minimum 5 år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.
-

2.6 Energi- og vandforbrug

Energiforbrug

- 2.6.1 Elforbruget skal aflæses og registreres mindst en gang i kvartalet.
- 2.6.2 Der skal udarbejdes en årlig opgørelse over energiforbruget på ejendommen.
- 2.6.3 Der skal på ejendommen udarbejdes en energirapport af et energiselskab eller konsulent, hvor de planlagte energiforbrugende processer i bedriften gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og eventuelle konkrete energispareforslag. Rapporten skal senest to år efter godkendelsen er givet, indsendes som kopi til kommunen.

Vandforbrug

- 2.6.4 Vandforbruget skal løbende overvåges ved aflæsning af vandmåleren minimum en gang i kvartalet. Aflæsningsresultaterne skal fremgå af driftsjournalen. Alle årsager til et markant stigende forbrug skal fremgå af driftsjournalen.
  - 2.6.5 Alle overbrusningsanlæg skal være tilkoblet en automatisk klima- og intervalstyring via computer, således at unødigt vandspild undgås.
  - 2.6.6 Overbrusningsanlægget, drikkekopper, m.v. skal tilses jævnligt og eventuelle fejl rettes.
-

2.7 Spildevand og regnvand

- 2.7.1 Der må ikke foretages vask af maskiner eller påfyldning af marksprøjte på anlægget. Såfremt det ønskes, at der kan foretages vask af maskiner eller påfyldning af marksprøjte på anlægget, skal der etableres en vaskeplads, hvilket kræver særskilt tilladelse hos Favrskov Kommune.
- 2.7.2 Den åbne grøft til regnvand mellem gylletankene og driftsbygningerne skal rørlægges for at sikre at gyllen ikke løber deri i tilfælde af et gylleuheld.

2.8 Affald, olie og brændstof

- 2.8.1 Der findes en olietank til fyringsolie fra 2003 placeret i foderladen. Olietanken skal stå på et fast underlag og uden risiko for at spild olie kan løbe i et afløb.
- 2.8.2 Ejendommen skal være tilmeldt Favrskov Kommunes indsamlingsordning for Klinisk Risikoaffald.
- 2.8.3 Anlægget skal være tilmeldt de relevante kommunale ordninger for afhentning af affald og virksomheden skal følge de til enhver tid gældende regulativer og anvisningsordninger for bortskaffelse og sortering af affald i Favrskov Kommune. Ejeren er forpligtiget til selv at holde sig ajour om eventuelle ændringer i affaldsregulativerne.
- 2.8.4 Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen.
- 2.8.5 Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Ved tilsyn skal der kunne fremvises en samlet dokumentation i form af en opgørelse af affaldsmængderne fordelt på affaldstyper og kvitteringer fra aftagende firmaer.

2.9 Gødningsproduktion og – håndtering

Flydende Gødning

- 2.9.1 Den producerede husdyrgødning må højst indeholde 12554,16 kg P pr år
- 2.9.2 Der skal anvendes gyllevogne med sugetårn, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.
- 2.9.3 Beholdere til husdyrgødning skal mindst én gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektion og evt. tiltag skal noteres i logbogen.
- 2.9.4 Pumper og maskiner til transport og håndtering af gylle skal altid være under opsyn, når de er i brug.

2.9.5 Alt husdyrgødning som produceres på Rigtrupvej 53 skal afsættes til ejendommen Østrupvej 11, 8543, Syddjurs kommune, som har samme ejer og CVR nummer. Alle vilkår vedrørende arealer og markdrift står i den § 12 godkendelse, der hører til Østrupvej 11.

2.9.6 Al transport af husdyrgødning fra bedriftens ejendomme til udbringningsarealer i en afstand på over 10 km fra gylletankene, skal som udgangspunkt foregå med lastbil eller gylletransporter.

Gyllekøling

2.9.7 I stald ST-36233, ST-36235, ST-36237 og ST-36238 (De nye tilbygninger) skal der etableres gyllekølingsanlæg i henhold til ansøgningen (efter Teknologibladene "Køling af gylle i stalde til søer og smågrise" samt "Køling af gylle i slagtesvinestalde").

2.9.8 Gyllekanalerne i ovennævnte staldafsnit i alt 4490 m², skal forsynes med køleslanger der forbindes med en varmepumpe.

2.9.9 Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 1.108.140 kWh.

2.9.10 Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i kWh.

2.9.11 Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningsystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.

2.9.12 Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

2.9.13 Anlægget skal være i drift 8760 timer/år.

2.10 Forurening og gener fra husdyrbruget

Støj fra anlæg og maskiner

2.10.1 Svinebrugets bidrag til støjniveauet må i intet punkt uden for eget skel overskride følgende grænseværdier, markarbejdet er ikke omfattet:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Mandag – fredag	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	ref. tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	ref. tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	ref. tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	ref. tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	ref. tid 1 time
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	ref. tid ½ time

2.10.2 Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige ovenstående grænseværdier med mere end 15 dB(A) ved alle beboelser. Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt

eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden.

Fluer, skadedyr og døde dyr

2.10.3 Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium, det vil bl.a. sige at der skal anvendes rovfluer i staldene.

Støv

2.10.4 Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med cykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

Lys

2.10.5 Udendørs pladsbelysning skal være forsynet med bevægelsessensor.

2.10.6 Der skal anvendes lavenergibelysning.

2.10.7 Belysning i stalde skal være slukkede mellem kl. 23 og 06, med mindre menneskelig aktivitet er påkrævet i stalden.

2.11 Driftsforstyrrelser og uheld

2.11.1 Der skal foreligge en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld. Af beredskabsplanen skal telefonnumre til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld være nedskrevet. Beredskabsplanen skal indeholde forholdsregler i forbindelse med uheld med gylle, syre, driftsmateriel og brand. Beredskabsplanen skal endvidere indeholde et kort over udspretningsarealer, dræn, brønde og boringer.

2.11.2 Beredskabsplanens indhold skal være tilgængelig og kendt af gårdens ansatte og øvrige som arbejder på ejendommen og udleveres til evt. indsatsleder og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende. Ved anvendelse af udenlandsk arbejdskraft skal personalet have udleveret en oversat udgave af beredskabsplanen og vilkårene for denne godkendelse.

2.11.3 I tilfælde af uheld skal disse noteres særskilt i logbog, og beredskabsplanen skal revideres såfremt det viser sig nødvendigt. Desuden skal beredskabsplanen kontrolleres mindst 1 gang om året.

2.12 Egenkontrol

- 2.12.1 Til dokumentation for, at vilkår vedr. besætningens størrelse er overholdt skal opbevares: Effektivitetskontroller og kvitteringer for modtagne og afsatte dyr.
- 2.12.2 Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
Til dokumentation for, at vilkår vedr. fodringen er overholdt skal der kunne forevises foderplaner.
- 2.12.3 P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september 2013 til 15. februar 2015.
- 2.12.4 N ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september 2013 til 15. februar 2015.
- 2.12.5 Til dokumentation for, at vilkår for affaldsbortskaffelse er overholdt, skal udarbejdes en årlig opgørelse af affaldsmængderne fordelt på affaldstyper og kvitteringer fra aftagende firmaer.
- 2.12.6 Følgende skal registreres i driftsjournal, og/eller opbevares på bedriften i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende:
- I driftsjournal eller produktionskontrol skal følgende fremgå:
    - Antal årssøer og slagtesvin
    - grise pr. årssø
    - fravænningsalder og – vægt
    - foderforbrug
    - gennemsnitlige vægtintervaller for slagtesvin
    - foderforbrug pr. kg tilvækst for slagtesvinene
    - det gennemsnitlige indhold af fosfor pr FE i foderblandingerne.
  - Ajourført beredskabsplan.
  - Hvornår, der har været udført autoriseret kontrol af rørsamlinger og rørføringer af gylle, dræn, samlebrønde og nedløbsbrønde, samt de fejl og mangler, der måtte være konstateret og udbedret.
  - Hvornår der er foretaget en tilstandsvurdering af gylletanke og hvad der er foretaget for at rette fejl og mangler
  - Hvornår der er foretaget aflæsning af el-forbrug / vandforbrug samt aflæsningsværdier og hvad evt. der er foretaget for at reducere forbruget
  - Registrering fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, blandeforskrifter/foderplaner, de årlige kontrolrapporter samt de øvrige servicereporter.
- 2.12.7 Et eksemplar af godkendelsen skal til en hver tid være tilgængeligt på landbruget. Driftspersonalet samt maskinstation, skal være orienteret om godkendelsen indhold og vilkår.

2.12.8 Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst en gang årligt.

Den årlige kontrol skal mindst bestå af følgende:

- Afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmerne samt sikkerhedsanordningen
- Kontrol af kølekredsens ydelse.

2.12.9 Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 8 dage.

3. Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

3.1 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger, afstandskrav m.v.

Miljøteknisk redegørelse

Afstandskrav efter Husdyrgodkendelseslovens §§ 6 og 8, samt husdyrgødningsbekendtgørelsens § 16

	Krav i meter	Målt i meter
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	>25
Almene vandforsyningsanlæg	50	Ca. 1500 m
Vandløb/dræn/sø	15	>15
Offentlig og privat fællesvej	15	Ca. 20
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25
Beboelse på samme ejendom	15	Ca.30
Nabo-skel	30	Ca. 12 – der søges dispensation.
Nabobeboelse	50	Ca. 300 (Rigtrupvej 49)
Nabobeboelse, ny gylletank	300	
Naboskel, ny gylletank	30	Ca. 10 – der søges dispensation
§ 7 naturtyper, ny gylletank	300	

Husdyrbruget er placeret med ca. 300 meter til nærmeste nabobeboelse, Rigtrupvej 49, der ligger vest for de nye staldbygninger. Afstanden skal måles fra nærmeste staldbygning til nærmeste punkt på beboelsen. 500 meter sydvest for de nye staldbygninger findes den nærmeste nabo, Rigtrupvej 47 uden landbrugspligt. Nærmeste område, som er udlagt til boligområde (samlet bebyggelse) er Voldum der er beliggende ca. 1200 meter nordvest for ejendommens anlæg. Der er 8000 meter til nærmeste byzone, Hadsten.

Afstandskrav mellem staldbygninger og naboskel er ikke overholdt. Ud fra betragtninger vedrørende, landskabsmæssige hensyn, samt hensyn til arbejdsgange og logistik ønsker ansøger at udvide bygningerne på den ansøgte måde, hvilket afstedkommer en overtrædelse af afstandskravet til naboskel. Skellet består af et beskyttet dige samt et højt levende hegn. Der er ikke bygninger på den anden side af skel, hvorfor en dispensation fra afstandskravet ikke vil give gener for naboen i form af lugt, støv og støj.

Ejeren af jorden på den anden side af skel, Clausholm Gods er blevet hørt vedr. en eventuel dispensation og har den 3. maj 2012 tilkendegivet overfor Favrskov kommune, at der ikke ville blive gjort indsigelse i forhold til en dispensation fra afstandskravet på 30 meter til naboskel.

Afstandskrav mellem den nye gylletank og naboskel er ikke overholdt. Ansøger planlægger at de nye gylletanke skal ligge på linje med de to eksisterende ud fra en landskabsmæssig betragtning. De to eksisterende gylletanke ligger i en afstand af 10 meter fra naboskel. Den nye gylletank ønskes også placeret i en afstand af 10 meter fra naboskel, hvorved afstandskravet på 30 meters afstand til naboskel overskrides.

Ejeren af arealet øst for gylletankene, Rigtrupvej 52 er blevet hørt i forbindelse med en eventuel dispensation fra afstandskravet til naboskel. Der er ingen bygninger på den anden side af skellet, hvorfor en dispensation ikke vil give gener for naboen i form af lugt, støv og støj. Ejeren af Rigtrupvej 52 er ikke vendt tilbage vedr. en eventuel dispensation fra afstandskravet til naboskel.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Husdyrbrugets projekterede anlæg ligger udenfor fredninger, strand-, klit-, sø-, å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer og udenfor skov-, vej- og kirkebyggelinjer.

Kommunen har konstateret, at alle afstandskrav til vandforsyning, vej og naboskel mv. i henhold til § 8 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, er overholdt på nær gældende afstandskrav på 30 meter fra naboskel til staldforlængelsen samt den projekterede nye gyllebeholder, her bliver afstanden på henholdsvis 15 og 10 meter mellem bygning og markskel.

Ejerne af naboarealerne er blevet hørt i spørgsmålet vedr. en eventuel dispensation fra afstandskravene. Clausholm gods har tilkendegivet at de ikke havde noget i mod at afstandskravet til bygningerne blev overskredet. Rigtrupvej 52 er ikke vendt tilbage vedr. spørgsmålet om en evt. dispensation.

Favrskov Kommune meddeler hermed dispensation fra afstandskrav til opførelse af staldforlængelse mod nord samt den nye gylletank. Stalden må således bygges med en afstand på 12 meter til skel og gylletanken må anlægges 10 meter fra skel. Dispensationen meddeles i henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 9, stk. 3 til placering af bygningerne som ansøgt. Dispensationen meddeles på baggrund af, at naboskellet grænser op til dyrkede marker, og er uden beboelse, samt at bygningerne ikke vil genere markarbejdet på de tilstødende arealer.

3.2 Placering i landskabet

Miljøteknisk redegørelse

I forbindelse med ansøgning om byggeri af stald og gyllebeholder ved Rigtrupvej 53, Sporup er der foretaget en landskabelig vurdering af udvidelse af staldbyggerier, siloer og gyllebeholdere.

Ved udvidelsen er der ønsket at foretage en udbygning af eksisterende staldbyggerier. De nye siloer og gyllebeholder skal placeres tæt ved de eksisterende anlæg. Der er ikke foreslået alternativer til dette projekt. Staldbygning mod vest vil efter udvidelsen blive meget lang og komme tæt på skel. Det samlede gårdanlæg vil hermed blive væsentligt større end de omkringliggende gårde.

Den lange facade søges brudt med beplantning ved en blanding af buske og høje træer. Det eksisterende plantebælte forventes at kunne bibeholdes, idet det har netop disse kvaliteter.

Det eksisterende plantebælte er plantet for få år siden, hverken buske eller træer er fuldt udvokset endnu.

Beskrivelse af landskabet

Landskabet omkring Rigtrupvej 53 er karakteriseret ved et småbakket åbent landskab med intensivt dyrkede marker. Det er et stor skala landskab uden læhegn langs skel. På dyrkningsfladerne samler beplantningen sig omkring gårdene.

Mod nord er der et større sammenhængende skovområde, Mygind Skov. Mod vest er der en smeltevandsdal med Skader å. Landskabet er enkelt med en enkel struktur, som ikke er præget af tekniske anlæg.

Terrænet ved Rigtrupvej 53 er i kote 35-40, som er det højeste niveau for området. Mod vest falder terrænet til kote 22 indenfor en afstand på 250 meter. Fra vest ses bygningerne tydeligt, indtil videre har beplantningen ingen væsentlig afskærmning af byggeriet.

Kommuneplan

Rigtrupvej 53 ligger indenfor et udbygningsområde for stort landbrugsbyggeri. Området er særligt velegnet til store landbrugsbyggerier, der er ingen væsentlige benyttelses- eller beskyttelsesinteresser, som kommer i konflikt med nyt stort landbrugsbyggeri.

Langs matrikkelstel mod nord er der et beskyttet dige, det vil ikke blive påvirket af byggeriet.

Vurdering af landskabelig påvirkning og beplantning

Det eksisterende byggeri er søgt tilpasset landskabet i både materialevalg og placering. Byggeriet er lagt ind i bakken, hvorved byggeriet ikke fremstår så højt. Fra øst er dette særligt synligt, her har det omgivende terræn karakter af et voldanlæg omkring bygningerne.

Det nye byggeri ønskes opført i samme materialer og ud fra de samme principper for lokalisering.

Beplantningen omkring det eksisterende byggeri er delvist et sammenhængende flerradet læbælte og delvist grupper af buske. Principperne for beplantning anbefales fastholdt ved udbygning af staldene. Planthesammensætning med træer og buske vurderes ligeledes at give et godt sammenspil med byggerierne, og derved sikre en tilpasning til landskabet. Langs de nordsydgående skel er der valgt tætte læbælter parallelt med byggeriet. I det østlige skel sikre plantebæltet afskærmning af gyllebeholdere og delvist også af siloer. Tilsvarende er der et tæt læbælte langs skel nord/sydgående mod vest, parallelt med staldbygningerne. I den nordlige del af dette plantebælte er enkelt stående træer, som skal opstammes i ønsket om at få en markant beplantning, som i kraft af højden vil bryde det visuelle indtryk med den lange staldbygning.

Langs grusvejen op til ejendommen er der tilplantet med grupper af buske. En spændende variation på beplantning af en alle´ hvor planterne blot markere vejens forløb, uden samtidigt at lukke af for det omkringliggende landskab.

Samlet vurderes det ansøgte byggeri at kunne indpasses i landskabet uden væsentlige genepåvirkninger af landskabet, såfremt principper for lokalisering af byggeri og beplantning følger de eksisterende anlæg. Det anbefales at der som en del af miljøgodkendelsen fastsættes vilkår om en beplantningsplan, som viser beplantning efter gennemførelse af de nye byggerier og anlæg. Af beplantningsplanen skal der være en illustration af beplantningens placering omkring bygningerne, der bør ligeledes vedlægges en liste over art og antal planter. Supplerende bør der være en beskrivelse af principper for vedligeholdelse af beplantningen ved ammetræer som skal fjernes og forventninger til højde af træer og buske i udvokset stand.

Kommunens bemærkninger og vurdering

De ansøgte byggerier vurderes ikke at komme i konflikt med landskabets karakter og -kvaliteter.

Det er kommunes samlede vurdering, at der ikke findes en alternativ placering af byggeriet, der vil være bedre end den valgte. Der er derfor ikke forlangt en undersøgelse af alternative placeringer.

Der er stillet vilkår om beplantning og udformning af bygninger.

Vilkårene om udformning af bygninger og beplantning er ikke stillet i medfør af § 22, da bygningerne opføres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse. Vilkårene er stillet med henvisning til § 23 punkt 4, hvorved der ikke er opsættende virkning i forbindelse med eventuel klage.

Beplantning og vedligeholdelse af denne skal foregå efter retningslinjerne, eller tilsvarende, der er eksempelvis er angivet i Skov- og Naturstyrelsens Skov-Info nr. 13 om træer og buske til skovbryn, læhegn og vildtplanter <http://www.skov-info.dk/haefte/13/helepubl.htm>

4. Husdyrhold, staldanlæg og drift

4.1 Husdyrhold og staldindretning

Miljøteknisk redegørelse

Produktionens størrelse

Der søges om udvidelse af dyreholdet på ejendommen til 2300 søer samt 1150 polte (85-107 kg) i alt 547,18 DE

Staldindretning

Fordeling af dyr på stalde i ansøgt drift

Staldafsnit nummer (jf. IT-ansøgningen)	Dyrehold og staldtype	Vægtinterval	Antal dyr	Stipladser	DE
ST-36232	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv		275	275	59,29
ST-36233	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv		300	300	64,98
ST-36234	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv		550	550	119,40
ST-36235	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv		600	600	129,96
ST-36236	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	-	275	275	77,12
ST-36237	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	-	300	300	84,13
ST-36238	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	85-107 kg	1150	210	12,30
Ialt					547,18

Den eksisterende farestald forlænges mod nordvest med 1390 m², den eksisterende drægtighedsstald forlænges mod nordvest med 1833 m² og løbestalden forlænges mod sydøst med 950m² samt en ny poltesektion på 317 m². Der etableres overbrusning af stier i drægtighedsstalden.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Produktion

Fordeling af dyr på stalde

Med henblik på overholdelse af forudsætningerne for BAT- og lugtberegningerne er der stillet vilkår om at dyreholdet på ejendommen skal placeres i de stalde og med de vægtintervaller og stipladser (maksimale antal dyr på stald ad gangen), som er angivet i den miljøtekniske redegørelse.

Farestalde, og løbe-, drægtighedsstalde indrettes med delvist spaltegulv.

Poltestalden indrettes med delvis spaltegulv 25-49% fast gulv. Spaltegulvet er i gødearealet, så stierne holdes så rene som muligt. Gulvtypen reducerer ammoniakemissionen og giver et bedre indeklima i staldene samt bedst mulig dyrevelfærd.

Der etableres gyllekøling i alle de nye staldbygninger for at reducere ammoniakemissionen samt generere varme til smågrisene.

Da der er tale om både eksisterende og nye anlæg er emissionsgrænseværdien for svineproduktionen beregnet til 6529 kg N (beregnet efter miljøstyrelsens ligninger til beregning af vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af BAT) . Dette er således BAT-niveauet for dette projekt.

Det krævede BAT-niveau for det samlede anlæg kan opfyldes på forskellige måder. Ansøger har valgt at etablere gyllekøling i alle de nye staldafsnit. Dette giver en samlet fordampning fra stalde og gyllebeholdere på 6536,99 kg N.

Gyllekøling og vilkår herfor beskrives nærmere i afsnit 5.3. nedenfor. Begrundelser for fravalg af andre mulige BAT, fremgår af kapitel 8.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Der indgår både eksisterende og nye stalde i projektet og dermed i den ovenstående vurdering. Kommunen vurderer, at der for de nye staldafsnit, ikke er behov for at stille vilkår om yderligere BAT- tiltag frem til næste revurdering. I vurderingen er indgået hensyn til forholdet mellem miljøeffekt og omkostninger.

Som udgangspunkt finder kommunen, at BAT-niveau for nye slagtesvinestalde skal svare til ammoniakemissionen beregnet efter Miljøstyrelsens "*Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik*".

En beregning af BAT-niveau i den aktuelle sag med de indregnede forudsætninger giver en samlet emissionsgrænseværdi fra stald og lager i ansøgt situation på 6529 kgN/år.

I beregningen indgår følgende forudsætninger:

⇒ Anlægsstørrelse 210 – 750 DE

⇒ Vægtinterval for slagtesvin er 85 – 107 kg

Den samlede ammoniakemission fra stald og lager er med de anvendte BAT-teknologier, i IT-ansøgningsystemet beregnet til 6536,99 kgN/år.

Ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt overskrider dermed som udgangspunkt den vejledende emissionsgrænseværdi, men kommunen vurderer at overskridelsen må betragtes som ubetydelig. Med baggrund i ovennævnte beregninger og ansøgers valg og fravalg af staldteknik finder kommunen, at det ansøgte projekt lever op til BAT.

4.2 Ventilation

Miljøteknisk redegørelse

Tabel nr. 1 – beskrivelse af ventilationssystem.

Stald nr.	Anvendelse	Antal Afkast	Type	Placering	Kapacitet m ³ /t pr stiplads	Afkast-højde i m	Lufthastighed i afkast i m/sek
2	Løbestald	3	Undertryk med vægventiler	Øverste halvdel af tagflade	15-100	7,5	5-10
4	Drægtighedsstald	6	Undertryk med vægventiler	Øverste halvdel af tagflade	15-100	7,5	5-10
7	Farestald	14	Diff. Undertryk		30-250	6,5	5-10
14	Drægtighedsstald	6	Undertryk med vægventiler	Øverste halvdel af tagflade	15-100	7,5	5-10
16	Farestald	10	Diff. Undertryk		30-250	6,5	5-10
17	Løbestald	3	Undertryk med vægventiler	Øverste halvdel af tagflade	15-100	7,5	5-10
18	Poltestald	1	Diff. Undertryk	Øverste halvdel af tagflade	15-100	7,5	5-10

I alle farestalde skal der være diffus undertryksventilation. I løbestalde og drægtighedsstalde skal der være undertryksventilation men med vægventiler. Ventilationen styrer temperaturen, så der er optimale forhold for svinene i stalden. Den maksimale ydelse er ca. 10.000 m³/time i hvert enkelt afkast og standardhastigheden er 3-12 m/s for alle dyretyper. Ventilationsanlægget reguleres ved hjælp af multistep, hvilket betyder at der bruges lige netop den mængde energi der er nødvendigt for at drive ventilationsapparatet.

Ventilatorerne er placerede nederst i ventilationsskakterne, hvilket betyder at der ikke er støjbelastning herfra til naboskel. Afkastningshøjden er ca. en meter over tagflade/kip.

Al ventilation er temperaturstyret og med minimumsventilation. Dette sikrer at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i stalden og minimering af el-forbruget.

Ventilationsafkastene er placeret jævnt på staldbygningerne.

Ventilationsanlæggene vil blive rengjort løbende og mindst hver 13. uge, for at mindske luftmodstanden og dermed elforbruget. Der vil desuden være et årligt eftersyn af ventilationsanlægget.

Ved strømsvigt åbnes alle spjæld i staldene automatisk for at sikre frisk luft til grisene, desuden vil strømsvigt aktiverer et alarmanlæg, som automatisk kalder op til flere telefoner.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Kommunen vurderer at, med de stillede vilkår er ventilationssystemet BAT

4.3 Fodring

Miljøteknisk redegørelse

Foderforbrug og opbevaring

På ejendommen vil der blive opført en ny silo på 13 meter i højden til opbevaring af korn. Den nye silo har en kapacitet på ca. 2250 m³, hvilket svarer til den eksisterende silo, som den kommer til at stå ved siden af.

Derudover opbevares fodermidler i eksisterende fodersiloer, som er opstillet indendørs i foderrummet for enden af farestalden.

Fodring

For at overholde BAT kravet har ansøger foretaget foderkorrektioner på dyrenes foder, således at foderet i ansøgt drift maksimalt må indeholde 134 gram total råprotein og 4,75 gram total P pr foderenhed (FE).

Reduktion af protein i foderet sker dels løbende gennem avlsarbejdet, hvor man arbejder hen imod en bedre fordøjelighed og optagelse af protein i foderet. Derudover tilsættes foderet syntetiske aminosyrer i stedet for råvarer med højt proteinindhold, hvorved proteinindholdet i foderet generelt sænkes. Når proteinindholdet i foderet sænkes, vil mængden af overskudsprotein i gyllen også reduceres, hvorved der er mindre kvælstof der kan fordampe fra gyllen.

Der udarbejdes foderplaner og P-kontrol hver tredje måned så en optimal fodring i forhold til både dyrevelfærd og miljø sikres.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Siloer

Kommunen vurderer at opbevaring af foderstoffer i tætte siloer reducerer støv, spild og tilhold af skadedyr.

Fodring

Foderblandinger skal være tilsat fytase i 150 procent af standarddosis. Foderet må derudover kun indeholde 134 gram total råprotein og 4,75 gram total P pr. foderenhed (FE).

Fosfor

Udskillelsen af fosfor ab dyr på ejendommen må maksimalt indeholde 12.227 kg P pr år.

$P \text{ ab dyr pr årssø} = (FE \text{ pr årssø} \times \text{gram fosfor pr. FE}) / 1000 - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr kg. tilvækst})$

$(1484,1 \times 4,7) / 1000 - 0,58 - (26,7 \times 7,3 \times 0,006)$

$6975,27 / 1000 - 0,58 - 1,169$

$5,223 \times 2300 \text{ årssøer}$

$12020 \text{ kg P ab årssøer}$

P ab dyr pr slagtesvin = (afgangsvægt – indgangsvægt) x (FE pr kg tilvækst x gram fosfor pr. FE)/ 1000 – ((afgangsvægt – indgangsvægt) x 0,0055 kg P pr kg. tilvækst)

$((107-85) \times 2,85 \times 4,8 / 1000) - ((107-85) \times 0,0055)$

$(22 \times 2,85 \times 4,8 / 1000) - (22 \times 0,0055)$

0,3 - 0,121

0,18 x 1150

207 kg P ab slagtesvin

P ab dyr i alt = 12227

Kvælstof

Den totale mængde N ab dyr pr. år skal være mindre end 57.640 kg N pr år.

N ab dyr pr. årssø = ((FE pr årssø x gram råprotein pr FE)/6250) – 1,98 – (antal fravænnede pr. årssø x fravænningsvægt x 0,0257)

$((1484,1 \times 133) / 6250) - 1,98 - (26,7 \times 7,3 \times 0,0257)$

31,58 - 1,98 – 5,009

24,59 x 2300

56559 kg N ab årssøer

N ab dyr pr. slagtesvin = (((afgangsvægt – indgangsvægt) x FEsv pr. kg tilvækst x g råprotein pr. FEsv/6250) – ((afgangsvægt – indgangsvægt) x 0,0296 kg N pr. kg tilvækst)) , hvor afgangsvægt = slagtevægt x 1,31

$((((107 \text{ kg} - 85 \text{ kg}) \times 2,87 \text{ FEsv pr. kg tilvækst} \times 157 \text{ g råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((107 \text{ kg} - 85 \text{ kg}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst}))$

$22 \times 2,87 \times 157 / 6250) - (22 \times 0,0296)$

1,59 – 0,65

0,94 kg N pr. slagtesvin x 1150 slagtesvin

1081 kg N ab slagtesvin

I alt 57640 kg N ab dyr

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Med henblik på at reducere dyrenes N-udskillelse er det ifølge BREF-dokumentet (2003) BAT at tilpasse foderet til dyrenes behov i de forskellige produktionsfaser (fasefodring), at optimere foderet på baggrund af fordøjelige/disponible næringsstoffer samt at tilsætte foderet aminosyrer. Derudover nævnes det at visse fo-

dertilsætninger, herunder enzymer, kan forøge fodereffektiviteten. Tilsvarende er det med henblik på at reducere dyrenes fosforudskillelse BAT, at anvende fasefodring med højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase.

Favrskov Kommune har stillet vilkår til fodring, der sikrer at ammoniakemissionen fra anlægget bringes ned på et lavere niveau. Fodertilpasninger er en nem og billig måde at opnå en forebyggelse imod forurening gennem en nedsættelse af anlæggets ammoniakemission. Det er endvidere Favrskov Kommunes vurdering, at en løbende fodertilpasning er i overensstemmelse med IPPC-virksomheders pligt til gradvis indførelse af BAT i produktionen.

Sammenholdes ansøgers valg af fodringsteknik med BREF-dokumentet, Miljøstyrelsens teknologibestemmelser, samt de danske standarder for fodring i Plantedirektoratets vejledning om gødskning og harmoniregler for planåret 2009/2010, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt lever op til BAT.

4.4 Energi- og vandforbrug

Miljøteknisk redegørelse

Energiforbrug

Elforbrug

Det nuværende forbrug af el er ca. 264.000 kWh/år inklusiv varme. Efter udvidelsen forventes det samlede forbrug af el at være ca. 575.000 kWh/år inklusiv varme.

Brændstof

Der bruges ikke dieselolie på ejendommen, i hverken nudrift eller ansøgt drift.

Fyringsolie

Det nuværende forbrug af fyringsolie er 32.330 L. I ansøgt drift regnes der med et forbrug på 36.000 L, idet beregningerne viser at gyllekølingen i de nye tilbygninger kun kan dække en del varmebehovet.

Energibesparende foranstaltning

Der anvendes lavenergi lysstofrør i staldene. Lyset i stalden vil være tændt efter behov, således at der vil være lys i staldene ca. 10 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 6 timer i døgnet i sommerhalvåret indenfor tidsrummet kl. 6 – 22.

Al ventilation er temperaturstyret. Alle ventilatorer rengøres i forbindelse med hver vaks, således at modstanden bliver så lille som muligt. Overskudsvarmen fra gyllekøling vil blive genanvendt til opvarmning af smågrisehuler.

Der foretages et årligt tjek af ventilationsanlægget og et eltjek hvert femte år.

Vandforbrug

Vand

Vandforbrug før og efter udvidelse:

	Før	Efter
Drikkevand og overbrusning	5.620 m ³	11.250 m ³
Vaskevand	390 m ³	780 m ³
Sanitært spildevand	20 m ³	20 m ³
I alt	6.030 m ³	12.050 m ³

Ejendommen forsynes med vand fra det almene vandværk Rigtrup Vandværk. Der bruges ikke vand til vask af maskiner på Rigtrupvej 53. Maskinerne vases på en af landmandens andre ejendomme.

Der er foretaget følgende vandbesparende foranstaltninger:

Drikkevand

I alle staldbygninger installeres drikkenipler over foderkrybberne så spildt vand opsamles og optages af grisene i forbindelse med fodring.

Vaskevand

Inden vask af stalde sættes staldene i blød i koldt vand, hvorefter stalden vaskes med højtryksrensere. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.

Vand til overbrusning

Der er overbrusningsanlæg i drægtighedsstalden. Overbrusningsanlægget er klimacomputerstyret, dvs. at overbrusningen ikke kører om natten, i kolde perioder samt i perioder, hvor de enkelte staldafsnit er tomme for grise. Når der temperaturmæssigt er behov for overbrusning, for at tilgodese nedkøling af grisene, starter overbrusningen i tidsmæssige intervaller, som gør at grisene kan nå at køle sig, men samtidig gør at vandforbruget kan holdes på et lavt niveau.

Vandforbruget måles løbende, ligesom staldanlægget vil blive gennemgået jævnligt så utætte rør og drikkeventiler vil blive udskiftet, så snart det opdages.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Det er BAT at registrere vand- og energiproduktionen og herved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere ressourceforbruget.

Det er f.eks. BAT i forhold til management at etablere overbrusning af gødearealet i drægtighedsstalden, fordi det nedsætter ammoniakfordampning og lugtgener fra anlægget selvom vandforbruget samtidig øges. Det er BAT i forhold til vand- og energiforbrug at begrænse vandforbruget ved at tilkoble overbrusningsanlægget en automatisk klima- og intervalstyring.

Samtidig kan en regelmæssig aflæsning af vand - og energiforbrug være med til at fejl eller lækager opda- ges og derfor hurtigere kan udbedres.

4.5 Spildevand og regnvand

Miljøteknisk redegørelse

Spildevand fra produktionen udgøres af vand fra rengøring af stalde og drikkevandsspild, i alt ca. 1800 m³. Oversigt over spildevands- og afløbsforhold ses i bilag 2. Spildevandet ledes til gyllebeholder. Alt tagvand føres til en eksisterende faskine vest for ejendommen.

Vaskevand fra staldinventar og andet udstyr

Vaskevand fra rengøring af stier vil blive afledt til gyllekanalerne og udsprede på markerne sammen med gyllen. Det nuværende forbrug af vaskevand er ca. 390 m³, i fremtiden forventes det at blive ca. 780 m³.

Sprøjtemidler og vask af maskiner

Der opbevares ikke sprøjtemidler på ejendommen og foretages heller ikke vask af maskiner.

Sanitært spildevand

Der er et eksisterende toilet ved mandskabsrummet i den eksisterende staldbygning med afløb til trixtank. Den årlige spildevandsmængde svarer til 4 personer. Dette forventes at være uændret i fremtiden.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Der opbevares ikke pesticider på ejendommen og vaskes ikke maskiner, hvorfor det ikke er nødvendigt at stille krav om at påfyldning og vask af marksprøjte, samt al vask af traktorer, maskiner, redskaber og dyretransportvogne skal foregå på befæstet, tæt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder eller særskilt opsamlingsbeholder.

Tagvand og andet regnvand

Placering af faskinen til afledning og nedsivning af tagvand fra de nye staldbygninger ligger vest for staldbygningerne.

Der gøres opmærksom på, at udledning af øvrigt overfladevand og tagvand (regnvand) kræver kommunal tiladelse, som skal være ansøgt og meddelt inden byggeriet afsluttes.

4.6 Affald, olie, og kemikalier

Miljøteknisk redegørelse

Opbevaring

Fast affald

Al dagrenovation opbevares i container som afhentes ca. en gang hver 1,5 måned. Der forventes op til 8 m³ affald/1,5 måned.

Tomme flasker o.a. fra medicin samt brugte kanyler indsamles efter aftale som klinisk risikoaffald. Forud for afhændelse gennem Favrskov kommunes ordning opbevares medicinrester og andet medicinsk affald i specielle plastikbeholdere i forrummet. Der forventes ca. 1 kg pr år..

Jern og metal opbevares i foderladen og afhændes til produkthandler. Der forventes ca. 50 kg pr år.

Genanvendeligt affald

Pap, papir og plastik opsamles i en container i foderladen, som afhentes hver 3. måned af Marius Pedersen.

Spildolie

Der opbevares ikke spildolie på ejendommen

Dieselolie

Der opbevares ikke dieselolie på ejendommen

Fyringsolie

Fyringsolie opbevares i en 2500 L tank i foderladen.

Nedgravede tanke

Der findes ingen nedgravede olietanke på ejendommen.

Kemikalier og kemikalie affald

Der opbevares ingen kemikalier på ejendommen.

Døde dyr

Opbevaring af døde grise, finder sted ved tværgangen mellem de to bygninger tættest på vejen. Den nærmeste nabo ligger ca. 280 meter væk fra opbevaringsstedet. Grisene opbevares indtil afhentning i køleboks udviklet til formålet.

Affaldsmængder og håndtering er beskrevet i nedenstående skema:

Type	Årlig mængde	Opbevaring	Bortskaffelse	ISAG-kode EAK-Kode
Plast, papir, nylon-sække o.a. brændbart.	24 tons	Container i foderlade	Dagrenovation hentes af Marius Pedersen	19.00/ 51.00/ 52.00/ 52.06
Lysstofrør/glas	20 stk	Foderlade	Genbrugsplads	
Spraydåser	10 stk	Forrum	Genbrugsplads	
Jern og metal	50 kg	Foderlade	Skrothandler	23.00
Animalsk affald/ døde dyr	7 dyr/uge	I mellemgang mellem bygninger	DAKA	020202

Olie og kemikalieaffald

Type	Årlig mængde	Opbevaring	Bortskaffelse	ISAG-kode EAK-Kode
Kemikalieaffald	0			020109
Spildolie	0			050112
Medicinrester	Ca. 1 L	Beholder i forrum	Favrskov Kommunes ordning for indsamling af Klinisk risikoaffald	180109
Brugte kanyler	2 beholdere med 2000 stk	Beholder i forrum	Favrskov Kommunes ordning for indsamling af Klinisk risikoaffald	180101

Kommunens bemærkninger og vurdering

Anlægget skal være tilmeldt de kommunale ordninger for afhentning af affald og virksomheden skal følge de til enhver tid gældende regulativer for bortskaffelse af affald i Favrskov Kommune.

Virksomheden er forpligtiget til selv at holde sig ajour med eventuelle ændringer i de gældende regulativer for bortskaffelse af affald i Favrskov Kommune. Se evt. kommunens hjemmeside eller kontakt forvaltningen. Aflevering til rette modtager skal kunne dokumenteres overfor kommunen, i form af kvitteringer.

Kommunen vurderer at affaldet opbevares og afhændes på forsvarlig vis.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og herved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Virksomheden er forpligtiget til at opbevare fortegnelse med registrering af mængder og art af farligt affald. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen.

4.7 Egenkontrol og dokumentation

Kommunens bemærkninger og vurdering

Vilkår for egenkontrol understøtter primært andre stillede vilkår i godkendelsen.

Vilkårene for egenkontrollen skal primært sikre, at der føres logbog med alle relevante parametre af betydning for overholdelse af de forudsætninger der ligger til grund for godkendelsen, tilsynsmyndighedens kontrol af godkendelsens vilkår samt ejers forpligtigelse til løbende at indføre BAT i driften. Egenkontrol og overvågning af miljøparametre og emissioner indgår, som en del af i IPPC-direktivets krav til IPPC-pligtige virksomheder. Egenkontrolvilkårene er derfor en vigtig del af godkendelsen

4.8 Driftsforstyrrelser eller uheld

Miljøteknisk redegørelse

Strømsvigt

Der er nødopluk på loftsventiler på alle staldafsnit. Disse er batteridrevet og i forbindelse med strømsvigt udløses disse automatisk i forbindelse med en stigende temperatur.

Beredskabsplan

Der er udarbejdet en beredskabsplan for anlægget med telefonnumre, kortbilag m.m. (Se bilag 6)

Gylleuheld

Der er ikke monteret faste pumper på gylletanke, der kan fejlaktiveres ved et uheld.

Pesticider

Der hverken opbevares eller påfyldes pesticider på ejendommen.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Grundvand

Boringer: Ejendommen forsynes fra Rigtrup Vandværk og der er ikke registreret nogle boringer, som i forbindelse med gylleuheld kan forurennes. Det forudsættes, at installationerne er i overensstemmelse med Teknologisk Instituts "Rørcenteranvisning 015: Tilbagestrømningssikring af vandforsyningsystemer".

Beredskabsplan

Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.

Ved uheld der afstedkommer risiko for forurening af miljøet skal beredskabet straks orienteres via tlf. 112.

Der skal foreligge en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Af beredskabsplanen skal telefonnumre til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld være nedskrevet. Beredskabsplanen skal indeholde forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v.

Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.m. og udleveres til evt. indsatsleder og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

Beredskabsplanen skal være lettilgængelig og synlig for ansatte og øvrige der færdes på ejendommen. Ved anvendelse af udenlandsk arbejdskraft skal personalet have udleveret en oversat udgave af beredskabsplanen og vilkårene for denne godkendelse.

I tilfælde af uheld skal disse noteres i særskilt logbog, jf. vilkår for egenkontrol, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.

Beredskabsplanen skal kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang om året og revideres efter behov.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Det er Favrskov Kommunes samlede vurdering at der er taget højde for mulige driftsforstyrrelser og uheld på anlægget.

4.9 Husdyrbrugets ophør

Ved ophør af driften på ejendommen skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og uhygiejniske forhold for at bringe stedet tilbage til en miljømæssigt tilfredsstillende tilstand.

Der skal som minimum foretages følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:

- Gyllekanaler, fortanke, gylletanke, og anlæg til separering af gylle skal tømmes og rengøres for rester af husdyrgødning. Husdyrgødning og rengøringsvand skal udsprede på markerne i overensstemmelse med plantedirektoratets regler.
- Alle oplag af olie og kemikalier skal tømmes og bortskaffes efter gældende affaldsregulativer for Favrskov Kommune.
- Alt animalsk affald skal sikres afhentet til destruktion efter gældende regler.
- Alt olie- og kemikalieaffald, medicinrester, samt fast affald skal bortskaffes efter gældende affaldsregulativer for Favrskov Kommune.

5. Gødningsproduktion og – håndtering

5.1 Gødningstyper og mængder

Miljøteknisk redegørelse

Gylle

Den producerede husdyrgødning på ejendommen er alene svinegylle. Der produceres i alt på ejendommen 14.410 tons gylle pr. år svarende til 547,18 dyreenheder. Ejendommen drives sammen med flere andre ejendomme under det samme CVR-nummer (virksomhedsnummer). Husdyrgodkendelsesloven kræver da, at alle arealer under CVR-nummeret skal omfattes af miljøgodkendelsen. I dette tilfælde håndteres den samlede gyllemængde i miljøgodkendelsen for Østrupvej 11 i Syddjurs kommune, hvor alle arealer til CVR nummeret er hæftet op, uanset, hvor disse arealer ligger.

5.2 Flydende husdyrgødning

Opbevaringskapacitet

Ifølge den indsendte orientering om opbevaringskapacitet er den årlige produktion af gylle = 14.410 tons/år. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene. Det samlede årlige behov for opbevaring er således ca. 10807 m³, svarende til de lovpligtige 9 måneder.

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen på 12000 m³, hvilket svarer til 9,9 måneders opbevaring. Der findes 2 eksisterende gyllebeholdere på ejendommen og der bygges 2 nye i forbindelse med miljøgodkendelsen.

Opbevaringsanlæg	Beholder Nr.	Byggeår	Kapacitet (m ³)	Over-Dækning	Pumpe-system
Gyllebeholder 1	1	2006	3000	Flydelag	Ingen fast monteret pumpe
Gyllebeholder 2	2	2006	3000	Flydelag	Ingen fast monteret pumpe
Gyllebeholder 3	3	Ny	3000	Flydelag	Ingen fast monteret pumpe
Gyllebeholder 4	4	Ny	3000	Flydelag	Ingen fast monteret pumpe
I alt			12000		

Gyllen opbevares i ejendommens 4 gylletanke på hver 3000 m³. To af tankene er eksisterende og derudover opføres yderligere to tanke i forbindelse med udvidelsen af svineproduktionen. Opbevaringsanlæg er indtegnet på anlægstegningen.

Påfyldning af gylle

De nye beholdere forsynes ikke med fast pumpeanlæg, i stedet vil gyllen blive suget op af gyllevognen som har returløb, hvilket eliminerer risiko for spild ved overpumpning. Der vil foreligge en beredskabsplan, der beskriver hvilke handlinger der skal sættes i gang ved udslip af gylle.

Placering

Gyllebeholdernes placering fremgår af oversigtstegningen i bilag 2.

Gyllebeholderne ligger på et plateau, som skrånede mod vest, det vil sige ned mod bygningerne og videre mod vest, hvor der skånes ned til Skader å og en sø der ligger 500 meter vest. Ansøger har tilkendegivet, at der er dræn i jorden syd for beholderen, men gylle fra et evt. gylleheld vil løbe mod vest, hvor der ikke er dræn og hvor gyllen vil kunne stoppes med barrierer inden det når åen. Der ligger i dag en åben grøft mellem bygninger og gylletanke. Der vil blive stillet vilkår om at denne grøft skal rørlægges således at gyllen ikke skyldes den vej ud i forbindelse med en evt. gylleuheld. Der er ingen vandforsyningsboringer eller -brønde på ejendommen, som vil kunne forurenede ved gylleuheld. Ingen af beholderne er desuden forsynet med fast pumpeanlæg.

Overdækning

De nye gyllebeholder, forsynes med overdækning i form af flydelag.

Beholderkontrol

Der udføres 10 års-beholderkontrol af godkendt firma. Tankene tømmes normalt 1 gang årligt med henblik på inspektion.

Udbringningsteknik

Gylle fra beholderne udbringes med gyllevogn med suger, og enten slæbeslanger eller nedfælder.

Bemærkninger og vurdering

Opbevaringskapacitet

Kommunen vurderer, at den beregnede opbevaringskapacitet er tilstrækkelig til at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens krav.

Påfyldning af gylle

Der skal anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

Placering

Gyllebeholderne ligger på et terræn, der skrånede ned mod Skader å som er et meget værdifuldt vandløb.

Kommunen vurderer, at vilkårene om ikke-faste pumpeanlæg, rørlagt grøft samt beredskabsplan vil være afgørende for at forebygge en utilsigtet forurening af det nærliggende vandløb.

Udbringning

Behandles i miljøgodkendelsen for Østrupvej 11.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Jf. BREF er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og korrosionsbeskyttede. Beholderens skal tømmes jævnlige af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – normalt 1 gang årligt. Der omrøres kun i gyllen umiddelbart før tømning af beholderen. Det er endvidere BAT at overdække beholderen med fast låg eller med et naturligt flydelag eller et flydelag, der etableres med snittet halm eller tilsvarende.

Al gyllen udbringes efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og i henhold til Plantedirektoratets normer for tilførsel af næringsstoffer til afgrøderne. Gyllen udbringes med slæbeslanger samt ved nedfældning. Der udarbejdes mark- og gødningsplan. Der udbringes ikke husdyrgødning på vandmættede, snedækkede, frosne eller oversvømmede arealer.

Jf. BREF er det med henblik på at reducere tabet af næringsstoffer til omgivelserne BAT at afbalancere tilførslen af gødning med afgrødens behov for næringsstoffer. Det er endvidere BAT at reducere risikoen for forurening af omgivelserne ved ikke at tilføre gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede arealer. Endvidere at undlade at tilføre gødning til arealer der skrånede, støder direkte op til vandløb samt at udbringe gødning så tæt som muligt på tidspunktet for afgrødens optagelse af næringsstoffer. Det er endvidere BAT at tilrettelægge udbringningen af husdyrgødningen således at risikoen for lugtgener for omgivelserne minimeres.

Flere af disse retningslinier indgår i de danske regler vedrørende udbringning og anvendelse af husdyrgødning.

Sammenholdes ansøgers foranstaltninger vedr. opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning, med BREF-dokumentet vurderer kommunen at det ansøgte projekt lever op til BAT.

5.3 Gyllekøling

Miljøteknisk redegørelse

I miljøstyrelses elektroniske ansøgningssystem er der indregnet gyllekølingsanlæg med en NH₄-effekt på 25 % og 8760 driftstimer pr. år. Gyllekølingsanlægget skal etableres i de nye staldtilbygninger og anvendes i forbindelse med produktionerne og gulvtyperne angivet i tabellen herunder:

Staldtype	Gulvprofil	Ammoniak-effekt	Driftstimer	Reduceret ammoniakfordampning
Årsso – Løbe/drægtighedsstald, Individuel opstaldning	Delvis spaltegulv	25 %	8760	183 kg N/år
Årsso – Løbe/drægtighedsstald, løsgående	Delvis spaltegulv	25 %	8760	457 kg N/år
Årsso – Farestald, kassestier	Delvis spaltegulv	25 %	8760	245 kg N/år
Slagtesvin	25-49% fast gulv	25 %	8760	42 kg N/år

Bemærkninger og vurdering

Der kommunens vurdering at gyllekøling er BAT, såfremt varmen kan anvendes på bedriften. I dette tilfælde skal varmen bruges til smågrisene.

Jævnfør beregninger fra ansøger kan varmen fra gyllekølingsanlægget i de nye bygninger kun dække ca. halvdelen af smågrisenes varmebehov. Gyllekølingen er derfor BAT.

6. Forurening og gener fra husdyrbruget

6.1 Lugt

Miljøteknisk redegørelse

Miljøstyrelsens ansøgningssystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. Her ses også de målte afstande til den nærmeste beboelse indenfor hver type.

Områdetype	Lovens krav: minimum afstand (m) - Geneafstanden	Aktuelle afstande (m)
Byzone / Sommerhusområde	652,93	>8000
Samlet bebyggelse	473,31	>1200
Enkelt bolig	182,88	>500

Lugtgeneafstandene er beregnet for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen.

De nye staldanlæg placeres i forlængelse af de eksisterende bygninger. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er ejendommen Rigtrupvej 47, 8370 beliggende ca. 500 meter nord for det nye staldbyggeri. Nærmeste samlede bebyggelse er Voldum og nærmeste byzone er Hadsten.

Konsekvensområdet for ejendommens lugtafgivelse er beregnet til 890 m. Konsekvensområdet vil sige det område, hvor lugten fra ejendommen kan konstateres – uden at den af den grund vurderes at være til gene for omkringboende.

Anlægget overholder de lovbestemte genegrænser for lugt for enkeltbolig, nærmeste samlet bebyggelse og by.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Som det ses af tabellen ovenfor, overholder den ansøgte produktion lovens minimumkrav til lugtgeneafstande til de forskellige typer af beboelser i området.

Kommunen forventer ikke væsentlige lugtgener fra produktionens foderanlæg. Der vil være en emission af lugt fra staldventilationen og gylletankene. Lugtgenerne fra staldventilationen kan begrænses ved hyppig og grundig rengøring af staldafsnittene og udstyr. Lugtgenerne fra gylletankene kan begrænses ved at der vedligeholdes et tæt flydelag og kun omrøres i forbindelse med udkørsel.

Lugt fra stalde vil dog altid i en vis udstrækning afhænge af landmandens indsats vedr. rengøring og staldhygiejne og udbringning. Og såfremt der opstår lugtgener fra anlægget, som tilsynsmyndigheden vurderer, er væsentlige, kan tilsynsmyndigheden forlange, at der skal foretages en nærmere lugtundersøgelse af anlægget, herunder gennemgang af ventilationsanlægget for fejl, genberegning af lugtmissionen m.v. alt afhængig af, hvad tilsynsmyndigheden ud fra en konkret vurdering finder relevant for det pågældende anlæg. Lugtundersøgelsen kan maksimalt kræves en gang pr. år. Ejeren af anlægget afholder selv omkostningerne til dokumentation, undersøgelse og målinger.

6.2 Fluer og skadedyr

Miljøteknisk redegørelse

Fluer

På ejendommen anvendes rovfluer til bekæmpelse af fluegener. Derudover sker bekæmpelse af fluer i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium

Rotter

Der er opstillet autoriserede kasser med rottegift til bekæmpelse af rotter. Bekæmpelsen foretages af firmaet Mortalin.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Fluer

Fluer i stor mængde kan give anledning til gener hos naboer, selvom disse ligger langt væk. Gyllekanaler og strøelse er gode udklækningssteder for fluerne, så en særskilt bekæmpelse vil ofte være nødvendig.

Der er derfor stillet vilkår om, at bekæmpelse af fluer skal ske efter de retningslinjer, der anbefales af Statens Skadedyrs laboratorium. Disse opdateres løbende og det er ejers eget ansvar at holde sig ajour med de opdaterede anvisninger. Retningslinjerne kan ses på www.dpil.dk: "Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr".

Rotter

Rotter overfører sygdomme, æder mad og husdyrfoder og ødelægger bygninger og kloaksystemer. Enhver, der opdager rotter, har pligt til at anmelde det til kommunen. Det gælder for både private og virksomheder.

Tilhold af rotter forebygges ved at rydde op udendørs, så der ikke er mulighed for at bygge rede. Desuden skal man sørge for, at der ikke er adgang til madrester, korn og opbevaret frugt m.v. Skadedyrlaboratoriet giver oplysning om alle former for skadedyr – herunder også rotter.

Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares efter Fødevarestyrelsen regler – dvs. i kølecontainer eller under kadaverkappe eller lignende og placeres et egnet sted, således at der i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for ådselædende dyr.

Opbevaringsstedet for animalsk affald skal placeres i skyggefuldt og således placeringen ikke er synlig fra vejen eller til gene for naboer. Opbevaringen af døde dyr må ikke give anledning til uhygiejniske forhold, lugt- eller fluegener hos de omkringboende.

Det vurderes, at ejendommen overholder de gældende regler og anvisninger for skadedyr.

6.3 Støj fra anlæg og maskiner

Miljøteknisk redegørelse

De væsentligste stationære støjkloder fra husdyrbruget er ventilationsanlæg, kompressorer, højtryksrensere, kornmølle, Foderindblæsning og foderanlæg. Hovedparten af de stationære støjkloder er placeret inde i bygningerne.

Ventilationsanlægget opererer med diffust undertryk samt undertrykventilation med vægventiler, som er nogle af de mekaniske anlæg der støjer mindst. Alle ventilatorer er placeret i den nederste del af afkastet og det forventes at alle ventilatorer op fylder de gældende krav mht. støj. Ventilationsanlægget er desuden temperaturstyret, således det reguleres optimalt efter grisenes behov og indirekte med mindst mulige støjgener til følge.

Der vil forekomme støj i forbindelse med transport. Transporten vil hovedsagelig bestå af lastbiltræk, antallet af lastbiler til og fra ejendommen forventes at udgøre fra 0 til 7 træk om dagen. Transporten foregår hovedsagelig i tidsrummet 07.00 til 17.00.

De væsentligste periodiske støjgener vil være fra landbrugsmaskiner i forbindelse med markarbejde samt ved levering af korn og mm foderstoffer. Markarbejde vil normalt begrænses til at foregå i dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt arbejde. Der må endvidere påregnes støj fra dyrene, når de flyttes til og fra ejendommen og mellem staldafsnittene.

Der kan være støj fra kompressoren som er placeret i foderladen. Den kører et par minutter flere gange dagligt. Da den er placeret inde i bygningen vurderer Ansøger at den ikke udgør en støjgener.

Støj fra foderhåndtering forventes ikke at blive et problem idet al blanding af foder foregår indendørs i lukkede systemer.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det vurderes, at svinebruget skal overholde støjgrænserne for "Type 3. Blandet bolig og erhverv" i støjvejledningen nr. 5 / 1984. Disse støjgrænser er anbefalet af Miljøstyrelsen for landbrugsvirksomheder i det åbne land.

Støjgrænserne forventes overholdt, da de mest støjende apparater er placeret indenfor afskærmning af bygninger. Støj fra brugen af markredskaber er primært sæson afhængigt og kan ikke undgås for den pågældende driftstype.

På grund af forholdsvis stor afstand til naboer forventer kommunen, at driften af husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for naboer.

Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til flere støjgener for omboende end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan, som godkendes af kommunen, og derefter gennemfører denne.

Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning eftervisse, at de stillede støjkrav er overholdt.

Dokumentationen skal ske i form af målinger og/eller beregninger foretaget i en periode, hvor bedriftens støj under normale forhold er maksimal. Målingerne skal udføres i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger herom.

Måling og beregning skal udføres af et målefirma, der er akkrediteret eller en person, der er certificeret til "miljømålinger – ekstern støj".

Støjmåling kan maksimalt kræves en gang årligt, hvis tilsynsmyndigheden forlanger det.

6.4 Transport

Miljøteknisk redegørelse

Til og frakørsel fra ejendommen

Alle transporter af husdyrgødning, foder, brændstof, samt ind- og udlevering af dyr foregår via indkørslen fra Rigtrupvej.

Transportruter for husdyrgødning

Til CVR nummeret hører i alt 3 ejede og 5 forpagtede ejendomme. Da arealerne ligger spredt foregår transporten af husdyrgødning fra Rigtrupvej 53 med gylletransporter for de arealer, der ligger længere end 10 km væk fra gylletanken.

Antallet af transporter

Antallet af transporter bliver væsentlig øget i ansøgt drift. Transport med gylle og korn sker kun i sæsonen. De øvrige transporter fordeler sig over hele året. Nedenstående tabel viser antal skønnede transporter

Transporttype	Tidsrum	Antal læs pr. år	
		Nudrift	Ansøgt
Levende dyr	Dagtimerne	130	130
Døde dyr, DAKA	Dagtimerne	100	100
Affald	Dagtimerne	6	12
Indkøbt foder	Dagtimerne	170	340
Foder, egen produktion (-høst)	Dagtimerne ¹⁾	50	50
Brændstof	Dagtimerne	12	20
Udspredning af gylle	Dagtimerne ¹⁾	240	480
I alt pr. år		708	1132

¹⁾ Transport med foder og udbringning af gylle vil fortrinsvist foregå i dagtimerne, dog kan det i forbindelse med sæsonbelastning forår og høst være nødvendigt at køre ud hele døgnet.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det er Favrskov Kommunes vurdering, at der er gode adgangsveje til og fra ejendommen i forbindelse med transport til og fra ejendommen.

Hovedparten af transporter til og fra ejendommen med foderstoffer og levering/afhentning af slagtesvin sker i dagtimerne. Udbringning af husdyrgødning kan ske aften og nat i forårsperioden. Transportveje for gylle er fastsat, som det fremgår af kortet i bilag 3.

Transport af korn og halm sker primært i høstperioden og vil evt. også finde sted aften og nat.

Kommunen vurderer, at omfanget af transporter ikke vil antage et omfang, der vil være til gene for beboerne i området.

Støj og rystelser i forbindelse med transport, vil dog altid være afhængig af i hvilket omfang landmanden forstår at vise hensyn, dvs. måden der køres på og tidspunktet.

Såfremt der spildes husdyrgødning på vejen, skal vejen efterfølgende rengøres.

6.5 Støv

Miljøteknisk redegørelse

I forbindelse med levering af foder og mineraler kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Der vil forekomme udsendelse af støv fra staldventilationen, transport til og fra ejendommen, påfyldning af foder til siloer og ved brug af foderblandeanlægget.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Der forventes ingen væsentlig problemer med støv fra projektet. Der henvises dog til god landmandspraksis, således at al transport til og fra bedriften og levering af foder foregår ved brug af hensynsfuld kørsel og metoder til i overførsel af foder til siloer.

6.6 Lys

Miljøteknisk redegørelse

De nye staldbygninger bliver placeres i forbindelse med den nuværende staldbygning, med forlængelser i begge retninger, således at gavlene vender mod Rigtrupvej, ligesom nu. I forbindelse med udvidelsen vil den eksisterende beplantning søges flyttet, udvidet eller genetableret, hvis flytningen ikke lykkes. Beplantningen vil skærme naboer mod lyspåvirkning.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Der forventes ingen væsentlig problemer med lysforhold fra projektet. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at ejendommen alligevel giver anledning til lysgener, så skal ansøger lade udarbejde en handlingsplan med henblik på reduktion af lysgenerne. Dette vil sige, at der skal foretages en undersøgelse af forskellige lyskilder, og iværksættes en reduktion af lyspåvirkninger uden for ejendommens arealer.

7. Bedriftens påvirkning af natur og miljø

Beregninger af bedriftens fordampning af ammoniak er foretaget automatisk i Miljøstyrelsens ansøgningsssystem. Beregningerne viser at fordampningen af ammoniak fra nudriften er 3807,97 kg kvælstof pr. år og i ansøgt produktion 6536,99 kg kvælstof pr. år. Projektet medfører således en stigning i ammoniakfordampningen på 2729,02 kg kvælstof pr. år.

Ifølge husdyrgodkendelsesloven er det et krav, at der skal ske en reduktion af ammoniakfordampningen på 25% for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem. Beregningerne viser, at dette krav næsten er opfyldt. Ansøger har opfyldt det ved at gennemføre gyllekøling, se vilkår 2.9.7 til 2.9.13 samt restriktioner på foderet.

Fordampningen af ammoniak vil primært ske fra staldventilationen og i mindre omfang fra husdyrbrugets gyllebeholdere.

Kommunens vurdering i forhold til ammoniak påvirkning af natur fremgår af afsnit 7.5

7.1 Oversigt over bedriftens udbringningsarealer

Udbringningsarealerne for husdyrgødning i ansøgt drift ses bilag 3.

7.2 Grundvand

Miljøteknisk redegørelse

Miljøgodkendelsen omfatter ingen udbringningsarealer.

Kommunes bemærkninger og vurderinger

Der vurderes derfor ikke at være nogen påvirkning af grundvandet herfra.

7.3 Ammoniak og natur

Miljøteknisk redegørelse

Gennemsnits-depositionen af kvælstof-komponenter i Favrskov Kommune er 15 kg N/ha/år, i 2009. De seneste depositionsregninger kan ses på hjemmesiden:

<http://www.dmu.dk/Luft/Luftforurenings-modeller/Deposition/>

Lokalt ved anlægget (beregnet i 10x10 km grid) er ammoniakdepositionen lidt lavere end gennemsnittet: 14.8 kg N/ha/år, i 2009.

Den samlede emission fra anlægget er beregnet til 6536,99 kg N/år.

Meremissionen fra anlægget er beregnet til 2729,02 kg N/år.

Natura 2000

Anlæg

Nærmeste EF-habitat område er *Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord* (H14) beliggende ca. 11.000 meter nord for anlægget.

§ 7 naturtyper:

Anlæg

Afstanden fra anlægget til nærmeste § 7 buffer område, iht. Husdyrgodkendelsesloven, er 530 meter (overdrev sydøst for anlæg).

Ammoniakdepositionen er her beregnet til 0,2 kg N/ha/år som merdeposition og 0,4 kg N/ha/år som samlet deposition. Arealet er besigtiget 8/5-12 af Favrskov Kommune, og her blev der blandt andet registreret alm. agermåne, kransbørste, blågrøn star, vår-star, mark-frytle og vellugtende gulaks. Arealet er besigtiget af Århus Amt den 3/8-05, og her blev overdrevet vurderet til at have A-værdisætning. Her blev der desuden registreret hjertegræs, kamgræs og hvid okseøjle.

§ 3 beskyttet natur:

Anlæg

§ 3 beskyttet overdrev 1100 meter vest for anlægget (I573-04-ov).

Ifølge ammoniakdepositionsregninger, vil der ikke ske nogen påvirkning af arealet (0 kg/N/år). Arealet er besigtiget af Århus d. 2/8-05 og er vurderet til at have en C-værdisætning. Arter: blandt andet blåhat, vild gulrod, håret høgeurt, vild hør, kransbørste og rundbælg.

§ 3 beskyttet eng beliggende 1000 meter vest for anlægget (I573-01-en).

Arealet er besigtiget af Århus Amt d. 2/8-05, og her vurderet til at have en B-værdisætning. Der er blandt andet registreret eng-nellikerod, glanskapslet siv, høj sødgræs, knæbøjlet rævehale og korsknop.

§ 3 beskyttet mose beliggende 960 meter vest for anlægget (I573-03-mo).

Arealet er besigtiget af Århus Amt d. 2/8-05, og her vurderet til at have en C-værdisætning. Der er blandt registreret almindelig mjørdurt, hyldebladet baldrian, rød-el og røgræs.

§ 3 beskyttet mose beliggende 900 meter vest for anlægget (lokalitetsnr. 1149)

Arealet er besigtiget af Favrskov Kommune d. 16/9-11, her vurderet til at have moderat naturtilstand. Arter: blandt andet mose-bunke, bredbladet dunhammer, skov-kogleaks, alm. mjørdurt, eng-nellikerod, røgræs, lyse-siv og kål-tidsel.

§ 3 beskyttet mose beliggende 710 meter vest for anlægget (lokalitetsnr. 47).

Arealet er besigtiget af Favrskov Kommune d. 16/9-11, her vurderet til at have moderat naturtilstand (ret tilgroet). Arter: blandt andet mose-bunke, skovkogleaks, alm. mjørdurt, eng-nellikerod, røgræs, lyse-siv og vandkarse.

§ 3 beskyttet mose beliggende 430 meter vest for anlægget (I573-02-mo)

Ammoniakdepositionen er her beregnet til 0,5 kg N/ha/år som merdeposition. Arealet er besigtiget af Favrskov Kommune d.8/5-12, hvor der blandt andet blev fundet skov-kogleaks, kær star, kær tidsel, eng-karse og lysesiv. Besigtiget af Århus Amt d. 2/8-05, hvor der desuden blev fundet sump-kællingetand og gåse-potentil.

§ 3 beskyttet mose beliggende 390 meter vest for anlægget (1573-01-mo)

Ammoniakdepositionen svarer til ovennævnte mose, eftersom de to naturområde er beliggende ved siden af hinanden med næsten samme afstand til anlægget. Arealet er besigtiget af Favrskov Kommune d. 8/5-12, hvor der blandt andet blev fundet mosebunke, korsknapp og rød-el. Besigtiget af Århus Amt d. 2/8-05 hvor der også blev fundet alm. mjørdurt.

§ 3 beskyttet vandhul beliggende 400 meter vest for anlægget (Lok.nr. 2757)

Ammoniakdepositionen svarer igen til ovennævnte moser, da beliggenheden er lige under og med samme afstand til anlægget. Arealet er besigtiget af Favrskov Kommune d.8/5-12, hvor der blandt andet blev fundet bredbladet dunhammer, skov-kogleaks, vandmynte, hyldebladet baldrian, vårfluelarve og ferskvandstanglopper.

§ 3 beskyttet vandhul beliggende 500 meter sydvest for anlægget (lok. Nr. 1248).

Ammoniakdepositionen svarer til ovennævnte overdrev, eftersom de to naturområde er beliggende ved siden af hinanden med samme afstand til anlægget. Arealet er besigtiget 2/8 2012 af Favrskov Kommune. Der blev blandt andet fundet eng-kabbeleje, sideskærm, manna-sødgræs samt skorpionstæge, vårfluelarver, skøjtøløbere og guldsmedlarve. Besigtiget 27/7 2005 af Århus Amt, hvor der også blev fundet spidssnudet frø, vandkalve og vandmider.

§ 3 beskyttet eng 430 meter syd for anlægget (L573-02-en).

Ammoniakdepositionen svarer til ovennævnte overdrev, eftersom de to naturområde er beliggende ved siden af hinanden med samme afstand til anlægget. Besigtiget af Favrskov Kommune 8/5 2012. Her blev blandt andet registreret eng-karse, eng-kabbeleje, lav ranunkel, korsknapp, mosebunke, nikkende star og almindelig star. Besigtiget 3/8-05 af Århus Amt, og blev her vurderet til at have A-værdisætning, hvor der desuden blev registreret eng-forglemmigej, glanskapslet siv, sump-kællingetand og manna-sødgræs.

§ 3 beskyttet mose 810 meter syd for anlægget (L573-06-mo)

Ammoniakdepositionen er her beregnet til at være 0,1 kg N/ha/år som merdeposition. Besigtiget af Århus Amt 3/8-05 og her vurderet til at have A-værdisætning. Uddrag af arter: hyldebladet baldrian, mose-bunke, rørgræs, manna-sødgræs og almindelig mjørdurt.

§ 3 beskyttet mose 980 meter sydøst for anlægget (L573-05-mo)

Ammoniakdepositionen er her beregnet til at være 0,2 kg N/ha/år som merdeposition. Mosen omkranser et vandhul. Mosen er besigtiget af Favrskov Kommune 8/5 2012, hvor der blev fundet lodden dueurt, lysesiv og rødæl. Arealet er besigtiget af Århus Amt 2/8 2005 og her vurderet til at have C-værdisætning.

§ 3 beskyttet vandhul 980 meter sydøst for anlægget (L573-04-sø)

Ammoniakdepositionen svarer til ovennævnte mose, da denne omkranser vandhullet. Favrskov Kommune har besigtiget vandhullet 8/5 2012, hvor der blandt andet blev fundet lysesiv og dyndpadderok. Arealet er besigtiget af Århus Amt 27/7 2005, hvor der desuden blev fundet bugsvømmer, døgnfluer, vandkalve og rygsvømmer.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Natura 2000

Fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979 og Habitatdirektivet fra 1992 indeholder fælles EU-regler for naturbeskyttelse. Direktiverne pålægger bl.a. medlemslandene at udpege og beskytte levesteder og rasteområder for fugle og beskytte truede naturtyper og plante- og dyrearter, hhv. fuglebeskyttelses- og habitatområder (samlet betegnet som internationale naturbeskyttelsesområder eller Natura2000-områder).

Direktiverne fastsætter et overordnet mål for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturtyper, dyre- og plantearter. Danmark er forpligtet til at sikre, at der ikke sker en forringelse af status i de udpegede områder og til at iværksætte, hvad der er nødvendigt for at opnå de fastsatte mål.

- EF-fuglebeskyttelsesområderne er områder, der har til formål at beskytte og forbedre levevilkårene for de vilde fuglearter i EU.
- Ramsarområder er vådområder med rigt fugleliv og så mange vandfugle, at de har international betydning. Områderne er indeholdt i EF-fuglebeskyttelsesområderne.
- EF-habitatområder er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for EU.

Tilladelser til aktiviteter i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder må ikke kunne forringe områdets naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for. I Ramsarområder skal beskyttelsen af områderne tillige fremmes.

Derfor er Favrskov Kommune internationalt forpligtet til at beskytte og bevare plante- og dyrearter, levesteder for plante- og dyrearter, samt naturtyper af international værdi. Udpegningsgrundlag opdateres som udgangspunkt hvert 6. år og kan ses på www.nst.dk.

Anlæg

Grundten den store afstand på ca. 11.000 meter fra anlægget til Nærmeste Natura 2000 område *Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord* (H14) vurderes EF-habitatområdet ikke at blive påvirket som følge af ammoniakemission fra anlægget.

§ 7 naturtyper

Anlæg

Nærmeste § 7 naturtype er overdrevet 530 meter sydøst for anlægget. Ud fra plante-sammensætningen vurderes det at være kalkrigt overdrev, som har en tålegrænse på 15-25 kg N/ha/år (jævnfør "Ammoniakmanualens" Bilag 1, Skov og Naturstyrelsen 2005). Lokalt er ammoniakdepositionen i 2009 af DMU beregnet til 14,8 kg N/ha/år.

En tålegrænse er det niveau for belastning af et naturareal, hvorunder der ikke forventes at forekomme væsentlige effekter på områdets struktur og funktion. Der kan være væsentlige tidsforskydninger mellem påvirkningen og effekterne. Den aktuelle og fremtidige tilstand på et naturområde kan derfor også være betinget af tidligere overskridelser af tålegrænsen.

Med en merdeposition på 0,2 kg N/ha/år og en baggrundsdeposition på 14,8 kg N/ha/år er den samlede ammoniakdeposition i det pågældende overdrev (I573-01-ov), som er A-målsat i henhold til Århus Amts Regionplan 2005, omkring arealets nedre tålegrænse.

I henhold til "bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug" (nr. 294 af 31/03/2009), kan der ved anlæg beliggende i bufferzone II (indenfor 300-1000 meter fra § 7 areal) uden andre nærliggende husdyrbrug >75 DE, ikke stilles vilkår, når merdepositionen er under 0,7 kg N/ha/år.

Endvidere fremgår det af Miljøstyrelsens elektroniske vejledning samt "bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug", at det ikke er muligt med de nuværende målemetoder at påvise biologiske ændringer ved merbelastninger på under ca. 1 kg N/ha.

På denne baggrund stilles der ikke vilkår om yderligere ammoniakreducerende tiltag ift. depositionen i det pågældende overdrev udover BAT.

§ 3 beskyttet natur

Anlæg

Overdrev vest for anlægget (I574-04-ov, lok.nr. 1146)

Overdrevet er et kalkrigt overdrev og har en tålegrænse på 10-25 N/ha/år, jævnfør *Ammoniakmanualen* (DMU, 2005). Merdepositionen er på 0,0 N/ha/år.

Moser samt engareal placeret vest for anlægget (I573-01-en, I573-01-mo, I573-02-mo, I573-03-mo, lok.nr 1149, lok.nr. 47.

Moserne samt engen vurderes at have en tålegrænse på 15-25 kg N/ha/år i henhold til *Ammoniakmanualen* (DMU, 2005). Merdepositionen for mosen tættest på er 0,5 kg N/ha/år, og med en baggrundsdeposition på 14,8 kg N/ha/år er den nedre tålegrænse for arealet dermed overskredet. Der er her kun registreret meget almindelige arter, og mosen vurderes ikke at være særlig følsom.

Det fremgår af Miljøstyrelsens elektroniske vejledning samt "bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug" på baggrund af DMU notat, at det ikke er muligt med de nuværende målemetoder at påvise biologiske ændringer ved merbelastninger på under ca. 1 kg N/ha.

Det vurderes derfor, at mose- og engarealerne ikke påvirkes af ammoniakemissionen fra anlægget, og derfor stilles der ikke vilkår om yderligere ammoniakreducerende tiltag udover BAT.

A-målsat eng og mose samt vandhul syd for anlægget (I573-02-en, I573-06-mo, I573-03-sø)

Begge naturtyper eng og mose vurderes at have en tålegrænse på 15-25 kg N/ha/år, jævnfør *Ammoniakmanualen* (DMU, 2005). Eftersom merdepositionen er henholdsvis 0,2 kg N/ha/år (eng) og 0,1 kg N/ha/år (mose) vurderes tålegrænsen ikke at være overskredet for de pågældende naturtyper set i forhold til baggrundsdepositionen.

C-målsat mose samt vandhul placeret 980 meter sydøst for anlægget (I573-04-sø, I573-05-mo)

Mosen vurderes ud fra artsregistreringen ikke at være særlig kvælstoffølsomme, med en tålegrænse i den øvre ende af skalaen. Merdepositionen er på 0,1 kg N/ha/år. Grundet den store afstand og dermed begrænsede merdeposition vurderes både mose og vandhul ikke at være påvirket som følge af ammoniakemission fra anlægget.

7.4 Arter med særlige beskyttelseskrav (BILAG IV arter m.m.)

Miljøteknisk redegørelse

Ifølge EF-habitatdirektivets artikel 12 skal der sikres en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter. En godkendelse må ikke kunne beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er listet i habitatdirektivets bilag IV,a eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV,b.

Kommunalbestyrelsen skal vurdere om merbelastningen med ammoniak, nitrat og fosfor vil skade yngle- og rasteområder for de strengt beskyttede arter på direktivets bilag IV. Herudover har kommunalbestyrelsen i hht. Rio-konventionen en generel forpligtelse til at stoppe tilbagegangen i biodiversitet.

Der er i vandhullet 500 meter sydvest for anlægget fra tidligere besigtigelse af Århus Amt d. 27/7-05 registreret spidssnudet frø, som er bilag IV art. Arten blev ikke registreret ifm. kommunens besigtigelse.

Kommunens bemærkninger og vurdering

I henhold til §§ 7 og 11 i "Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter" (bek. nr. 408 af 1. maj 2007) er der indført en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter. Disse arter fremgår af direktivets bilag IV.

I forbindelse med i øvrigt lovlige driftsændringer, der ikke kræver tilladelser, godkendelser m.m. efter anden lovgivning, er det lodsejers eget ansvar at sikre sig at driftsændringer ikke skader bilag IV-arters yngle- og rasteområder. For yderligere oplysninger henvises til hæftet: "Landbrugsdrift og beskyttelse af særlige arters yngle- og rasteområder" som kan downloades på www.landbrugsinfo.dk eller www.naturstyrelsen.dk

På grund af den store afstand fra anlægget til vandhullet og hermed begrænsende merdeposition fra anlægget vurderes evt. bestand af spidssnudet frø ikke at blive påvirket som følge af ammoniakemission fra anlægget.

7.5 Fredede fortidsminder m.v.

Afsnittet beskrives af Syddjurs Kommune i forhold til udbringningsarealerne.

Der er et enkelt beskyttet dige lige nord for anlægget, som ikke vurderes at blive påvirket som følge af ammoniakemissionen fra anlægget.

7.6 Konsekvensvurdering

Det påhviler Favrskov Kommune konkret at vurdere om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (nr. 408 af 01/05/2007) (Habitatbekendtgørelsen).

I henhold til habitatbekendtgørelsen må der ikke gives tilladelse m.v., der kan indebære, at yngle- og rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter beskadiges eller ødelægges. I de internationale naturbeskyttel-

sesområder (Natura 2000-områder) skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for.

Der er foretaget en konsekvensvurdering af om den ansøgte produktionsændring vil medføre forringelse af levesteder for Bilag IV-arter og/eller indvirke negativt på Natura 2000-områder.

Det vurderes, at udvidelsen ikke medfører forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter som de internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget på baggrund af. Grundet stor afstand fra anlægget er der endvidere ikke Natura 2000-områder, som berøres af den ansøgte husdyrproduktion.

8. Bedste tilgængelige teknik

Miljøteknisk redegørelse

For ansøgninger efter husdyrgodkendelseslovens § 12 skal ansøger udarbejde en redegørelse for anvendelse af bedst tilgængelig teknik inden for områderne:

- Foder
- Staldindretning
- Forbrug af vand og energi
- Opbevaring af husdyrgødning
- Udbringning af husdyrgødning, samt
- Management (godt landmandskab)

Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. Ansøgningen skal også indeholde oplysninger om anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om, hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes.

§ 12 svine- og fjerkræbrug er omfattet af de europæiske minimumsregler for BAT, der er en udmøntning af reglerne i EU's IPPC-direktiv. EU udgav i den forbindelse i 2003 en såkaldt BREF, der er et referencedokument, som på et detaljeret plan gennemgår relevante BAT-teknikker for disse brug.

BREFdokumentet er pt. under revision i EU. I Danmark arbejdes der med en formulering af brancenormer for BAT.

Mange BAT tiltag beskrevet i BREF-dokumentet, er allerede indarbejdet i de generelle regler på landbrugsområdet i Danmark og flere er på vej. Et velkendt BAT-krav er f.eks. kravet om mark- og gødningsplan, samt gødningsregnskab.

Udover BREF, skal kommunens vilkår om BAT tage udgangspunkt i Miljøstyrelsens teknologibeskrivelser. Kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af en ændring eller udvidelse.

Ansøgers BAT-redegørelse er vedlagt som bilag 4.

Kommunens bemærkninger og vurderinger

I miljøgodkendelsen er der under de enkelte afsnit foretaget en vurdering af, hvorvidt der er tale om anvendelse af BAT i de respektive tiltag, især under egenkontrol, management og dokumentation i afsnit 4.7.

Nedenstående er beskrevet kommunens BAT-niveau samt et kort resume af de parametre, som ikke er beskrevet andet sted.

Kommunens BAT niveau:

Slagtesvin

Til fastlæggelse af Favrskov Kommunes BAT emissionsværdier for ammoniak er anvendt Miljøstyrelsens vejledende BAT emissionsgrænser for søer og slagtesvin fra 2011: "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik : Husdyrbrug med konventionel produktion af henholdsvis søer med pattegrise til fravæning og slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) - omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12".

For Rigtrupvej 53 sker hele udvidelsen i nye bygninger, men der står stadig grise i de eksisterende bygninger, så der skal regnes emission fra både nye og eksisterende stalde.

Der søges om en samlet anlægsstørrelse på 547,18 DE, hvoraf de 534,88 DE udgøres af søer. Søerne er fordelt med 279,07 DE i nye stalde og 255,81 i eksisterende stalde.

Søer med pattegrise til fravæning:

Nye anlæg med 1200 årssøer:

Emmissionsgrænseværdi, stald + lager Kg NH₃-N pr årssø:
 $2,7 - (((2,7-2,3)/(750-250)) \times (\text{antal DE i årssøer} - 250))$

$2,7 - (((2,7-2,3)/(750-250)) \times (279,07 - 250))$

$= 2,67644 \approx 2,68$

$= 1200 \text{ årssøer} \times 2,68$

$= 3216 \text{ kg NH}_3\text{-N pr. år}$

Eksisterende anlæg med 1100 årssøer:

Emmissionsgrænseværdi, stald + lager Kg NH₃-N pr årssø:

Løbe og drægtighedsstald, individuel opstaldning, delvis spaltegulv:

$365 \text{ årssøer} \times 1,87 = 683 \text{ kg NH}_3\text{-N pr. år}$

Løbe og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv:

$735 \text{ årssøer} \times 2,21 = 1624 \text{ kg NH}_3\text{-N pr. år}$

Farestald, Kassestier, delvis spaltegulv:

$1100 \text{ årssøer} \times 0,80 = 880 \text{ kg NH}_3\text{-N pr. år}$

$= 3187 \text{ kg NH}_3\text{-N pr. år}$

Slagtesvin 1150 stk (85 – 107 kg) i nyt anlæg:

Korrektion for afvigende vægtgrænser:

$(\text{Afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (20,95 + 0,177 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt}))$

$(107 - 85) \times ((20,95 + 0,177 \times (107 + 85)))$

$= 1208,548 \approx 1208,5$

Emissionsgrænseværdi $= 0,29 \times (1208,5 / 3190) \times 1150$

$= 126 \text{ kg NH}_3\text{-N pr. år}$

På baggrund af ovenstående har Favrskov Kommune beregnet en BAT- emissionsgrænseværdi på 6529 kg NH₃-N pr. år.

Den samlede ammoniakemissionen for ansøgt drift er beregnet til 6536,99 kg NH₃-N per år.

Ammoniakemissionsniveauet i ansøgt drift overskrider dermed som udgangspunkt den vejledende emissionsgrænseværdi. Kommunen finder, at overskridelsen må betragtes som ubetydelig, og at der derfor ikke er grundlag for at fastslå, at projektet ikke overholder kravet om, at husdyrbruget skal begrænse ammoniakemissionen ved anvendelse af BAT.

BAT-stalde

Ved etablering af tilbygning til løbedrægtighedsstald og farestald anvendes delvis spaltegulv. Ved etableringen af slagtesvinestalden anvendes delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv.

Fravalgt BAT

Luft/lugtrensning

Der er valgt ikke at etablere luft/lugtrensning da det vil betyde et højere energiforbrug og ikke umiddelbart er påkrævet af hensyn til naboer eller naturområder.

Gylleforsuring

Gylleforsuringsteknikken er forbundet med en del usikkerhed i forhold til drift, og er desuden forbundet med risiko for ulykker med svovlsyre med skade på natur, materiel og mennesker som følge.

Ventilation

Der er ikke valgt naturlig ventilation, som ikke forbruger energi. Løsningen er fravalgt, da det ikke passer sammen med det valgte staldsystem, samt giver forøget risiko for sygdomme i besætningen.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

I henhold til BREF (2003) er det BAT at uddanne bedriftens personale, at registrere energi- og ressourceforbrug samt forbrug og anvendelse af handels- og husdyrgødning. Endvidere at have procedurer

for at sikre ren- og vedligeholdelse af bygninger og inventar, at planlægge gødning af markerne korrekt samt, at have nødfremgangsmåder ved evt. uheld.

Kommunen har med baggrund i ansøgers redegørelse for staldindretning, foder, opbevaring/ behandling af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, management og egenkontrol vurderet, at det ansøgte lever op til niveauet for BAT for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse med de vilkår, der er stillet i denne godkendelse.

Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyn til om beskyttelsesniveauerne i husdyrmiljøloven er overholdt.

9. Alternative løsninger og 0-alternativet

9.1 Alternative løsninger

Miljøteknisk redegørelse

Placering af byggeri:

Der forefindes ikke relevante alternativer til placering af staldene. Udvidelsen sker ved at forlænge de eksisterende bygninger, og er for det omgivende landskab, den mest skånsomme placering. Hvis staldene skulle placeres anderledes skulle der et uhensigtsmæssigt stort gravearbejde i gang, idet produktionen ligger i et skrånende landskab og staldene i forvejen ligger delvis under terræn. Forlængelsen af staldsektionerne er tilpasset arbejdsgangene i produktionen og under hensyntagen til søerne, der flyttes mindst muligt.

Valg af teknologi:

Ansøger har valgt at indføre gyllekøling på ejendommen, da varmen fra gyllekølingen kan bruges til opvarmning af farestalden.

Der er ikke valgt luft/lugtrensning da det dels vil give et højere energiforbrug end gyllekøling sammenlignet med gyllekøling samt ikke er nødvendigt af hensyn til naboer eller naturområder.

Der er valgt delvis spaltegulv i løbe- og drægtighedsstaldene samt farestalden og delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv i slagtesvinestalden. Gulvtypen er valgt det det er den samme type som i de eksisterende bygninger, hvorved hele komplekset vil komme til at virke som en enhed.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Landmandens valg af placering og teknologi er den bedst mulige løsning, hvor kravene i forhold til BAT, ammoniakemissioner og lugt kan overholdes, idet anlægget placeres i et område med lav baggrundsbelastning for ammoniak og lav befolkningstæthed.

9.2. 0-alternativet

Miljøteknisk redegørelse

0-alternativet vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion på Rigtrupvej 53.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Ved en nulløsning vil der ikke blive udarbejdet en miljøgodkendelse for ejendommen Rigtrupvej 53. En fastholdelse af produktionen vil højst sandsynlig betyde, at der ikke vil blive foretaget investeringer i miljøforbedrende foranstaltninger på ejendommen.

10. Generelle forhold

10.1 Meddelelse af miljøgodkendelse af husdyrbruget Rigtrupvej 53

Favrskov Kommune godkender i henhold til § 12, stk. 2 i *Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* svinebruget på landbrugsejendommen matr. nr. 9a Rigtrup by, Voldum, Rigtrupvej 53, 8370 Hadsten.

Godkendelsen omfatter anlægget og svineproduktionen på Rigtrupvej 53. CHR nummer 109588, under CVR nummeret: 26971926.

Godkendelsen er betinget af at vilkårene under afsnit 2 overholdes.

Denne nye miljøgodkendelse træder i kraft den dato den meddeles.

Godkendelsen omfatter de miljømæssige forhold, der er beskrevet i loven om miljøgodkendelse af husdyrbrug¹ og i bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug² samt i vejledningen om tilladelse og miljøgodkendelse af husdyrbrug³ og habitatbekendtgørelsen⁴ dvs. forhold af betydning for det eksterne miljø.

Det er Favrskov Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må **ikke** ske ændringer i dyreholdet, stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsarealer, aftalearealer eller lignende før ændringen er anmeldt og godkendt af tilsynsmyndigheden.

Godkendelsen omfatter udelukkende ejendommens erhvervsdel og forholdet til husdyrbrugslovgivningen. Godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning skal søges separat. Ejeren er selv ansvarlig for at indhente øvrige fornødne godkendelser eller tilladelser. Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

---

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr.1572 af 11/05/2006, med efterfølgende ændringer.

² Bekendtgørelse om tilladelse mv. af husdyrbrug, nr. 1486 af 04/12/2009, med efterfølgende ændringer.

³ Vejledning fra Skov- og Naturstyrelsen. Tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (dec. 2006) samt supplement (dec. 2007).

⁴ Bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007.

10.2 Revurdering af miljøgodkendelse

Tilsynsmyndigheden skal, jf. § 17 i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug* regelmæssigt og mindst hvert 10. år tage den samlede godkendelse op til revurdering og om nødvendigt at ændre vilkårene heri. Den første regelmæssige revurdering skal foretages 8 år efter denne godkendelsesdato, d.v.s. i 2018.

Herudover skal en § 12 godkendelse tages op til revurdering i tilfælde af, at forurening fra ejendommen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudsiges, eller der er skabt teknisk mulighed for at nedbringe emissionerne betydeligt eller andre forhold nævnt i husdyrgodkendelseslovens § 40.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening (egenkontrol) eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Vilkår for revurdering af § 16 godkendelser meddeles som påbud efter husdyrgodkendelsesloven §§ 39 og 40.

10.3 Gyldighed

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsens dato, dvs. bygninger skal være taget i brug, og den første del af det ansøgte dyrehold sat ind.

Såfremt godkendelsen ikke har været helt udnyttet i 3 på hinanden følgende år betragtes det som kontinuitetsbrud, og så bortfalder den del, der ikke har været udnyttet.

10.4 Offentliggørelse

For-offentlighed

Ansøgningen om miljøgodkendelse har været offentliggjort i Favrskov Posten den 11-04-2012 med tre ugers frist for modtagelse af kommentarer. Offentligheden har hermed haft mulighed for at komme med forslag og bemærkninger til projektet, samt anmode om at få tilsendt et udkast til afgørelse, når denne foreligger.

Kommunen har i forbindelse med annonceringen modtaget bemærkninger fra Lars Heiselberg, Rigtrupvej 68, 8370 Hadsten samt Danmarks Naturfredningsforening – Favrskov.

Lars Heiselberg har følgende kommentarer:

1. Staldbygningens placering opleves i forvejen som markant i landskabet set fra Rigtrup. En forlængelse vil øge synligheden og gøre at bygningen fremstår endnu mere markant i landskabet.
2. Alle rengøringer af lastbiler og traktorer foregår på Rigtrupvej 65 i Rigtrup by. Vask af disse biler må kunne foregå mere hensigtsmæssigt. Lyden af damprenseren er markant og lastbilerne er nødt til at bakke ned til vaskepladsen, hvorfor adgangsvejen hverken er nem eller god.
3. Gylle som skal flyttes fra stalden på Rigtrupvej, gennem Rigtrup by til anden staldbygning eller jord i syddjurs kommune giver en maksimal støjbelastning. Derudover er de brede traktorer med gyllevogn

en udfordring at komme forbi. Jeg vil derfor foreslå at en udvidelsesopførsel af grisestald foregår i nabolaget til udbringningsområdet, således at belastningen med intensiv trafik i højsæsonen undgås.

4. Hvordan påvirkes nabolaget med ammoniakfordampning og lugt

5. Vil der blive taget hensyn til naboerne ved udbringning af gylle f.eks. ved bryllup eller fødselsdage.

Danmarks Naturfredningsforening har følgende kommentarer:

6. Ansøgningen gælder alene bygninger, idet al gylle køres til en anden ejendom, som ligger i Syddjurs. Vi savner en beskrivelse af, om der er jord tilknyttet ejendommen og i så fald hvor meget, hvem der ejer denne jord, og om den dyrkes og gødes.
7. Der anvendes gyllekøling i de nye staldafsnit. Ved kun at etablere køling her, opnås 25% reduktion som krævet i forhold til normen. Vi vil anbefale kommunen at kontrollere, at det nu også passer. I denne sammenhæng savner vi en redegørelse for BAT-tiltag i de eksisterende stalde. Vi erindrer om, at ansøger inden 1. januar 2012 - i henhold til den af miljøklagenævnet stadfæstede og korrigerede miljøgodkendelse af 28. januar 2010 - har skullet fremsende en BAT-redegørelse, der indeholder en gennemgang af BAT-muligheder i de eksisterende staldafsnit. Det undrer os, at ansøgningen overhovedet ikke henviser til eller tager udgangspunkt i denne redegørelse. Det ville dog være oplagt. Vi beder om at få kopi af denne redegørelse tilsendt så hurtigt som muligt.
8. Det er et gennemgående træk i ansøgningen, at ansøger opfatter BAT som et middel til at opfylde mindstekravet, når det gælder om at reducere den eksterne miljøforurening. Det er os bekendt ikke hensigten med BAT. Vi nævner her definitionen på BAT, hentet fra miljøstyrelsens hjemmeside:

Bedste Tilgængelige Teknik defineres ved:

- 'Teknik' : både den anvendte teknologi og den måde anlægget konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og lukkes ned.
- Tilgængelig': udviklet i en målestok, der medfører, at den pågældende teknik kan anvendes i sektoren på økonomisk og teknisk mulige vilkår, idet der tages hensyn til omkostninger og fordele, uanset om teknikken anvendes eller produceres i Danmark eller ej, når blot driftslederen kan disponere over teknikken på rimelige vilkår.
- 'Bedste' mest effektive teknik til opnåelse af et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

BAT skal således medvirke til at begrænse forureningen mest muligt, idet der selvfølgelig skal tages hensyn til proportionaliteten mellem pris og virkning. Ansøger kommer ikke med en liste over mulige BAT-tiltag, som kan reducere forureningen. Han fravælger fodrings-BAT, fordi det ikke er nødvendigt, han fravælger forsuring, fordi det er for dyrt (uden dog at dokumentere dette). Han fravælger 50-75% fast gulv uden at begrunde hvorfor.

Alt vi alt opfatter vi dette forsøg på at belyse BAT-muligheder som helt utilstrækkelig. Vi savner i denne sammenhæng konsulentens markering af, hvor BAT-teknologi vil være mest relevant (se nedenfor under 10). Kommunen opfordres derfor til at stille krav om en mere dækkende og relevant BAT-redegørelse, suppleret med en gennemgang af BAT-muligheder i de eksisterende stalde.

9. Driften af gyllekølingen skal kun foregå i 8.400 timer, fordi det "er tilstrækkeligt", ikke i 8.760 timer, som svarer til et helt år.
10. Kommunen bør have særlig fokus på ammoniakreducerende BAT, idet udvidelsen fører til en voldsom forøgelse af ammoniakemissionen. Som det nævnes i ansøgningen ligger der et meget værdifuldt overdrevarsareal syd for staldanlægget langs Skader Å.
11. Naturarealer langs den højt målsatte Skader Å bør i videst muligt omfang beskyttes i forhold til N-emission fra det eksisterende og påtænkte staldbyggeri. Vi går også ud fra, at der kræves dispensation fra Skovbyggelinjen i forhold til Mygind Skov.
12. El-forbruget fordobles, hvilket formentlig bl.a. skyldes en udvidelse af ventilationssystemet, som erfaringsmæssigt er en af de mest energislugende elektriske aktiviteter i landbruget. Vi savner en dækkende redegørelse for, hvorledes energiforbruget til ventilation kan nedbringes.
13. Ansøgningen gør en del ud af at præcisere, at alt hvad der vedrører markdriften hører en anden godkendelse til. Ikke desto mindre beskrives på en af de sidste sider "BAT-udbringning af husdyrgødning". Vi vil anbefale at kommunen for stringensens skyld anmoder om at få dette fjernet.
14. Hvis Favrskov Kommune accepterer, at udbringningsarealer i nærheden af staldkomplekset beliggende i Favrskov Kommune behandles under en evt. miljøgodkendelse af ejendommen i Syddjurs Kommune, vil Favrskov Kommune skulle vurdere disse arealer, herunder naturarealerne. I så tilfælde skal DN-Favrskov anmode om at få tilsendt Favrskov Kommunes bidrag, før det indgår i en endelig miljøgodkendelse af ejendommen i Syddjurs Kommune.
15. Som nævnt i indledningen finder vi ansøgningen mangelfuld på en række punkter. Vi anbefaler kommunen at sørge for, at ansøgningen udformes på en måde, så den giver mulighed for at formulere en dækkende §12-godkendelse.

Kommunen har følgende kommentarer til de bemærkninger der er indkommet i forbindelse med foroffentligheden:

1. Kommunen har foretaget en landskabelig vurdering af ejendommens placering og de ønskede tilbygninger. Der er allerede i dag gjort en del ud af at bygningerne er gravet ned i terrænet og der er plantet slørende beplantning. Tilbygningerne mod nord vil blive gravet så langt ned i terrænet at kun taget bliver synligt samtidig med at ansøger vil vedligeholde og udbygge sin slørende beplantning. Kommunen vurderer derfor, at placeringen i landskabet næsten ikke kunne blive mere ideel.
2. Kommunen har kontaktet både Lars Heiselberg og ansøger med henblik på at finde en løsning vedr. rengøringen af køretøjer på Rigtrupvej 65. Køretøjerne rengøres der, fordi der ikke er dyr på ejendommen og der derfor ikke er risiko for spredning af smitte fra stald til stald. Lars Heiselberg har sagt, at støjen fra rengøringen ikke er så tydelig ved hans bolig, som på hans mark ved siden af rengøringspladsen. Ansøger siger, at der ikke vil komme flere rengøringer i ansøgt drift, fordi transporterne i stedet vil blive fyldt op eller der vil blive kørt to gange, men kun blive gjort rent efter sidste gang. Der vil ca. blive vasket 10 køretøjer på adressen pr. måned og der er ikke plads til at bilerne kan vende på ejendommen, så de ikke behøvede at bakke ned. Det har således ikke været muligt at

finde en løsning på den problematik som rejses og der kan ikke stilles vilkår til rengøring af køretøjer i denne godkendelse, da rengøringen foregår på en anden ejendom end den godkendelsen gælder.

3. Gyllen skal ikke flyttes fra Favrskov kommune til Syddjurs kommune. Ansøger har arealer i begge kommuner, men arealerne administreres rent praktisk fra ejendommen i Syddjurs kommune, men landmanden vil naturligvis stræbe efter, at køre så kort afstand med gyllen som muligt. Der ligger ca. 25 + 20 ha marker omkring Rigtrup by. Det betyder at der på årsbasis vil køre ca. 30 læs gylle gennem Rigtrup by, alt anden gyllekørsel vil foregå udenom byen. Transporter med gylle på afstande over 10 km vil normalt foregå med gylletransporter.
4. I forbindelse med sagsbehandlingen vurdere kommunen ammoniakfordampning og lugt i henhold de metoder der skal bruges ved vurderinger af alle ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven.
5. Ansøger har endvidere i sin BATredegørelse at der tages hensyn til naboernes fødselsdage, bryllupper mv. ved udkørsels af gylle. Det kræver dog at ansøger er klar over afholdelsen af disse festligheder, for at der kan tages hensyn til dem.
6. Jorden administreres fra ejendommen i Syddjurs kommune, men der ligger arealer i Favrskov kommune også, se bilag 3.
7. Ved etablering af gyllekøling kan opnås en reduktion på 25 % i forhold til normen i de staldafsnit, hvor gyllekølingen etableres. Dette bliver der også regnet med i IT-ansøgningssystemet. Der etableres endvidere foderkorrektioner for at nå ned på det krævede BAT-niveau. Foderkorrektionerne gælder for hele besætningen. Favrskov kommune har besvaret henvendelsen vedr. BAT-redegørelsen i henhold til miljøklagenævnets afgørelse i et særskilt brev.
8. I forbindelse med husdyrgodkendelsen kan der kun stilles krav om at emissionen skal være lig med eller mindre end det beregnede BAT-krav. Ansøger kan frit vælge hvordan kravet skal opnås. I BAT redegørelsen skal valgene begrundes, hvilket er sket i forbindelse med sagsbehandlingen.
9. Som nævnt ovenfor vælger ansøger selv, hvordan BAT-kravet skal nås.
10. Når BAT-kravet er opnået og ammoniakdepositionen i forhold til de nærliggende naturområder ikke giver grund til at stille ekstra krav, har kommunen ikke hjemmel til at stille yderligere krav.
11. Der kræves ikke dispensation fra skovbyggelinjen idet nødvendigt landbrugsbyggeri ikke er omfattet af forbuddet.
12. Der er redegjort for at ventilationsanlægget rengøres og tjekkes jævnligt.
13. Kommunen har ikke noget problem med at der gives ekstraoplysninger, især da flere af kommentarerne i foroffentlighedsfasen har drejet sig om gyllekørsel.
14. I forbindelse med § 12 ansøgningen i Syddjurs kommune vil Favrskov kommune blive hørt i forhold til arealerne i Favrskov kommune og evt. vedr. ammoniakdeposition fra anlægget, hvis anlægget ligger tættere end 1000 meter til kommunegrænsen. Kommunen opfatter henvendelsen fra DN som om der søges aktindsigt i høringsvar, hvilket DN godt kan få, når høringsvaret foreligger.

15. I forbindelse med sagsbehandlingen arbejder kommunen tæt sammen med ansøger og dennes konsulent, så vi er sikre på at få afdækket evt. mangler i ansøgningen. Kommunen føler sig derfor overbevist om at den har formuleret en dækkende § 12 godkendelse.

Høring

Udkast til miljøgodkendelse blev 16. juli 2012 sendt til høring hos naboer og skønnede parter i sagen jf. forvaltningslovens § 19, ansøger selv og en række organisationer og private personer, samt personer og organisationer, der har anmodet herom.

Der var en frist på 6 uger.

Der er indkommet følgende bemærkninger til udkastet:

Nedenstående kommentar er fra en nabo

1. Favrskov kommune har modtaget en kommentar vedr. trafikforholdene i området. Det skulle ikke forstås som en klage over udvidelsen på Rigtrupvej 53, men en orientering om, at der var meget tung trafik på Rigtrupvej, og at det efter skolebussen til Voldum var ophørt, ikke følte sig sikkert, at lade skolebørnene cykle på vejen på grund af den meget tunge trafik.

Følgende bemærkninger er fra ansøger og dennes konsulent:

2. Vi vil gerne have en udnyttelsesfrist på 4 år, begrundet i at der endnu ikke er en godkendelse på Østrupvej 11, og det kræver en samlet godkendelse for begge ejendomme, for projektet kan finansieres og projekteres.
3. Vi vil gerne have slettet vilkåret om, at der ikke kan sættes dyr ind før alle de ansøgte staldbygninger og gylletanken er færdige.
4. Vi mener ikke det er relevant at indsende en beskrivelse af principper for vedligeholdelse af beplantningen ved ammetræer, som skal fjernes og forventninger til højde af træer og buske i udvokset stand.
5. Angivelse at antal dyr på bedriften i skemaet tilhørende vilkår 2.3.2 forvirrer mere end det gavner.
6. Vi vil have slettet vilkåret om at foderblandinger skal være tilsat fytase i 150 procent af standarddosis og med samme forudsætninger om normalt fodermiddelvalg
7. Elforbrug og vandforbrug skal aflæses og registreres en gang om året, ikke en gang om måneden.
8. Beredskabsplanen skal kun revideres, hvis der sker ændringer ikke mindst en gang om året.
9. Der etableres ikke diffus undertryksventilation – I farestalden er det godt nok diffus undertryk, men i Drægtighedsstalden og løbestalden, hvor der er åbent til kip er det undertryk ventilation, men med vægventiler. s 23 og s 40
10. Kolonnen der viser ventilationens kapacitet i afsnit 4.2 er ikke relevant
11. I afsnit 6.-4 Transport står der at gødning transporteres med lastbil eller gylletransporter over afstande længere end 10 km, men en gylletransporter er også en lastbil.

Kommunens svar til bemærkningerne:

1. Trafikforholdene er ikke noget der kan reguleres i en husdyrgodkendelse, men kommunen har forespurgt i Afdelingen for Trafik og Veje. Her var meldingen at der ikke umiddelbart er planer om yderligere tiltag på Rigtrupvej, men afdelingen vil gerne opfordre til, at man sender en skriftlig beskrivelse af problemer og evt. ideer til løsninger direkte til deres afdeling:

Favrskov Kommune
c/o Trafik og Veje
Skovvej 20
8382 Hinnerup.
E-mail: favrskov@favrskov.dk

Alle sådanne henvendelser fra borgere bliver samlet i et idékatalog og når så afdelingen har nogle trafikikkerhedsmidler, så bliver der kigget i kataloget efter gode projekter.

Denne opfordring er hermed givet videre.

2. Kommunen har ikke hjemmel til at forlænge udnyttelsesfristen når der ikke sker en trinvis udnyttelse. Imidlertid er det blevet præciseret at godkendelsen er udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Dette er præciseret i vilkåret. Syddjurs kommune har givet besked om at de regner med at § 12 godkendelsen på Østrupvej 11 bliver færdig i 2012, derfor vurderer Favrskov kommune at der ikke er grundlag for at forlænge udnyttelsesfristen. Viser det sig så senere, at I ikke kan overholde fristen, kan der søges om fristforlængelse, hvor I fremlægger nogle meget gode grunde til at godkendelsen ikke kan udnyttes inden for 2 års fristen, så må kommunen konkret tage stilling til en fristforlængelse på dette tidspunkt.
3. Formålet med vilkåret er, at der ikke skal sættes en masse dyr ind på ejendommen før staldene til dem er bygget. Når det enkelte staldafsnit er bygget færdigt må man selvfølgelig gerne sætte det tilhørende dyrehold ind i det. Vilket er tilrettet så dette fremgår tydeligere.
4. Vi har fjernet vilkåret om indsendelse af principper for vedligehold af beplantningen, idet vi ved nærmere vurdering er enige om, at det er nok at der foreligger en beplantningsplan på ejendommen, hvilket allerede er indsendt.
5. Angivelsen af antallet af dyr er taget ud fra IT-ansøgningssystemet og da antallet opgives anderledes for søer end for slagtesvin kan det give nogen forvirring, da det ser ud som om søerne tæller med to gange. Skemaet er rettet til så det passer med stipladserne på årsbasis.
6. Når dyrene får mindre råprotein og fosfor end normen er det vigtigt, at der tilsættes fytase til foderet. Fytase gør næringsstofferne i foderet mere tilgængelige for dyrene, således at dyrene stadig får de næringsstoffer de har brug for fra foderet. Kommunen har imidlertid vurderet, at når der er et vilkår om hvor meget fosfor og kvælstof dyrene maksimalt må udlede, behøver der ikke også at være vilkår om, hvor meget fytase der skal bruges. Vilket er derfor slettet.
7. Aflæsning og registrering af el og vandforbrug er et BAT vilkår, hvor det regnes som BAT løbende og jævnlige aflæsning og registrering af forbruget. Kommunen mener ikke at en årlig aflæsning og registrering lever op til BAT, men kan godt gå med til at en gang om måneden er meget. Vi mener at en aflæsning og registrering en gang i kvartalet er i overensstemmelse med BAT samtidig med at ejer ikke overbebyrdes med aflæsningsarbejdet. Vilket er rettet i overensstemmelse hermed.

8. Beredskabsplanen skal kontrolleres en gang årligt, men naturligvis kun revideres, hvis der er behov herfor. Vilkåret er rettet, så dette fremgår mere tydelig.
9. Beskrivelsen af ventilationssystemet er tilrettet så det svarer til virkeligheden.
10. Da der ikke er argumenteret for hvorfor angivelsen af ventilationens kapacitet ikke er relevant har kommunen valgt at lade kolonnen blive.
11. Afsnittet er rettet til således at der kun står gylletransporter og ikke lastbil eller gylletransporter.

Offentliggørelse af godkendelsen

Godkendelsen bekendtgøres ved annoncering på Favrskov kommunes hjemmeside onsdag den 5. september 2012 med en klagefrist på 4 uger - dvs. onsdag den 3. oktober inden arbejdstidsophør kl. 15.30.

Godkendelsesdatoen er den 5. september 2012.

10.7 Klagevejledning

Godkendelsen, der alene vedrører forholdene i henhold til Husdyrgodkendelsesloven, kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. inden den 3. oktober 2012 påklages til Miljøklagenævnet.

Godkendelsen er offentliggjort ved annonce på Favrskov kommunes hjemmeside den 5. september 2012.

Klageberettiget er ansøger, miljøministeren, de klageberettigede organisationer, samt enhver, der har væsentlig, individuel interesse i sagens udfald jf. husdyrgodkendelseslovens §§ 84, 85, 86 og 87.

Eventuel klage stiles til Miljøklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, men indsendes skriftligt til Favrskov Kommune, Skovvej 20, 8382 Hinnerup eller pr. mail til favrskov@favrskov.dk, som herefter videresender klagen med sagens akter.

Det ansøgte er ikke omfattet af Husdyrgodkendelseslovens §§ 38 og 40 om forbud og påbud, eller § 22 og § 27, stk. 1. nr. 3 og stk. 2 om placering i det åbne land uden tilknytning til eksisterende byggeri, jf. Husdyrgodkendelseslovens § 80 og § 81 stk. 3. Etableringen af det nye staldanlæg sker ikke i forbindelse med en eksisterende bygningsmasse. En evt. klage har derfor ikke opsættende virkning, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Såfremt afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger.

Denne afgørelse kan endvidere indbringes for domstolene (søgsmål), jf. Husdyrgodkendelseslovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder efter annonceringen.

Med venlig hilsen

Sagsbehandler
Lone Andersen-Lind

Følgende er inden meddelelse af godkendelsen tilsendt udkast til afgørelse til kommentering samt efterfølgende meddelt om godkendelsen:

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 84:

- Miljøministeren: Naturstyrelsen Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, E-post: aar@nst.dk
- Sundhedsstyrelsen: Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Skov- og Naturstyrelsen, Søhøjlandet, Vejlsøvej 12, 8600 Silkeborg, E-post: SHL@nst.dk
- Moesgård Museum, Moesgård Alle, 8270 Højbjerg, moesgaard@hum.au.dk
- **Enhver med væsentlig individuel interesse**
- **Henrik Alexandersen og Lars Alexandersen, Rigtrupvej 48, 8370 Hadsten, E-post: henrik@aagaard-is.dk**
- **Ansøgers konsulent: Nina Gamby, Lundvej 24, 8700 Horsens, E-post: ng@graakjaer.dk**
- **- Naboer, (fundet ud fra beregning af konsekvensområde for det ansøgte dyrehold på ejendommen)**
Jens E Espensen, Nielstrupvej 6, Nielstrup, 8370 Hadsten ejer af (Rigtrupvej 72)
Bjarne Nielsen, Bavnevej 140, Hadbjerg, 8370 Hadsten
Ewa Cwanda Nielsen, Erslevvej 89, Erslev, 8370 Hadsten
Poul Malta Sørensen, Hulvejen 7, Skader, 8543 Hornslet
Gert Kristensen, Rigtrupvej 12, Voldum, 8370 Hadsten
Jesper Eriksen, Rigtrupvej 43, Voldum, 8370 Hadsten
Morten Enggrob Jensen og Susanne Søgaard Højlund, Rigtrupvej 44, Voldum, 8370 Hadsten
Poul Ellegaard og Gitte Baden Ellegaard, Rigtrupvej 45, Voldum, 8370 Hadsten
Henrik Thomsen og Anne Hornbæk Thomsen, Rigtrupvej 46, Voldum, 8370 Hadsten
Torben Holm, Rigtrupvej 47, Rigtrup, 8370 Hadsten
Brian Peter Refsgaard Andersen, Rigtrupvej 52, Rigtrup, 8370 Hadsten
Thomas Juhl Jakobsen og Gitte Ellinor Fangel Plesner, Rigtrupvej 54, Rigtrup, 8370 Hadsten
Karl Iben Andersen, Rigtrupvej 56, Rigtrup, 8370 Hadsten
Barbro Lykke Rasmussen og Tommy Rasmussen, Rigtrupvej 60, Rigtrup, 8370 Hadsten
Finn Jørgensen, Rigtrupvej 61, Rigtrup, 8370 Hadsten
Anker Høgh Rasmussen, Rigtrupvej 64, Rigtrup, 8370 Hadsten
Henrik Alexandersen, Rigtrupvej 65, Rigtrup, 8370 Hadsten
Villy Møller Pedersen, Rigtrupvej 66, Rigtrup, 8370 Hadsten
Lars Heiselberg Jensen og Catrine Emelie Jensen, Rigtrupvej 68, Rigtrup, 8370 Hadsten
Hans Davidsen, Voldum-Rud vej 85, Voldum, 8370 Hadsten
- **Rigtrup Vandværk v/ Egon Rolle Sørensen, Kragkærvej 45, 8544 Mørke, E-post: egs@rosenholms.net**

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 85:

- Danmarks Fiskeriforening, H.C. Andersens Boulevard 37, 1553 Købehavn V, e-mail: mail@fiskeriforening.dk.
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14,1, 1651 København V, e-mail: ae@aeraadet.dk.
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, postbox 2188, 1017 København K, e-mail: fbr@fbr.dk.

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 86 – lokale foreninger:

- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalafdeling Favrskov, Alfred Borg, Solsortevej 2, 8320 Hinnerup, [E-post: dn@dn.dk](mailto:dn@dn.dk)
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Favrskov. E-post: Favrskov@dof.dk
- Danmarks sportsfiskerforbund. Lokalafd. v. Lars Brink Thygesen, lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Friluftsrådet, lokalafdeling, Lars Andersen, Skolevej 21, 8870 Langå, oestjylland@friluftsradet.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 87 – landsdækkende foreninger:

- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, e-mail: dn@dn.dk.
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaegade 1, 7100 Vejle, e-mail: post@sportsfiskeren.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-mail: natur@dof.dk

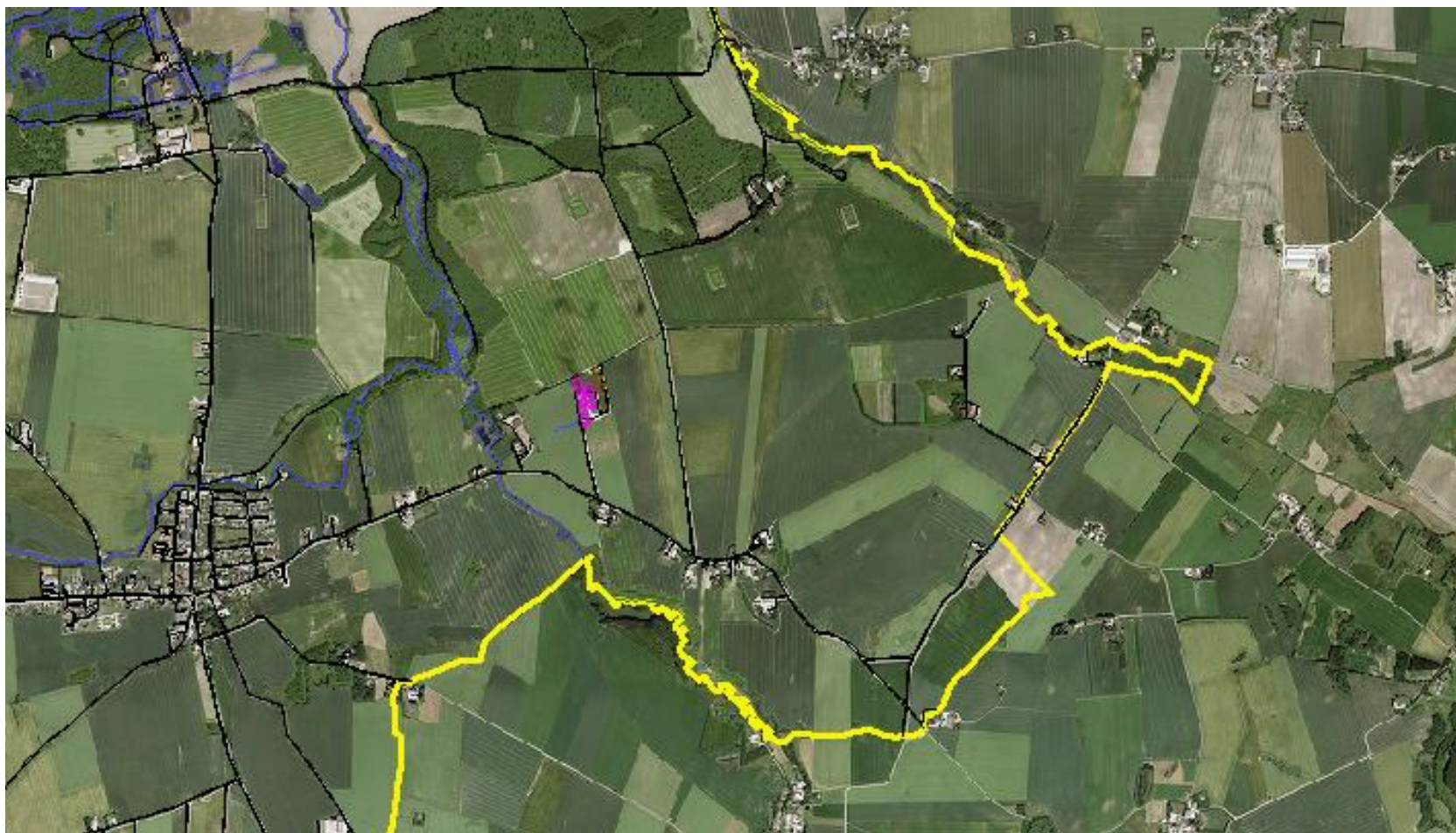
Orientering jf. § 23 i Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 291

- Naturstyrelsen, nst@nst.dk

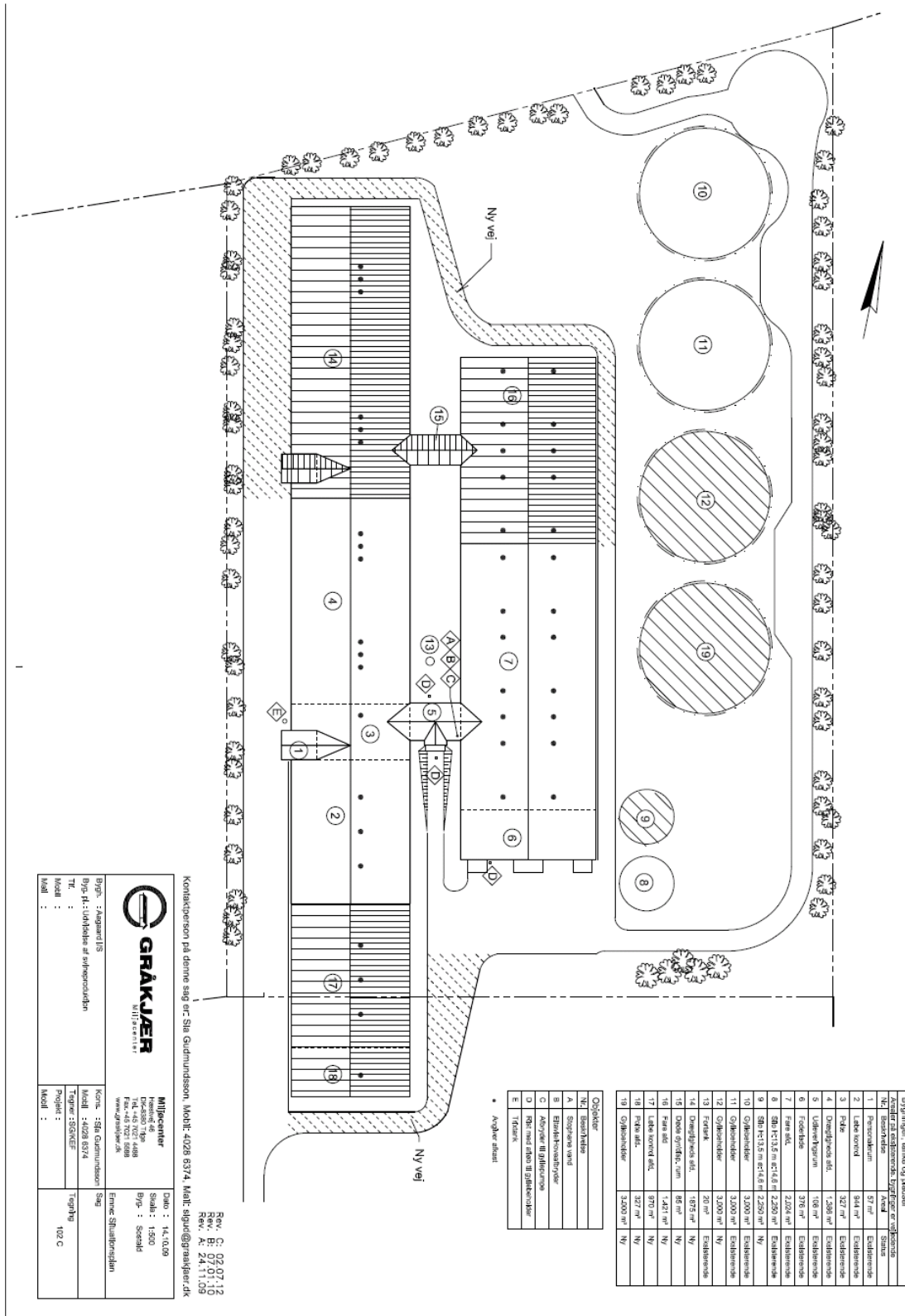
11. Lovgrundlag og vejledninger

- Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4. december 2009
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 294 af 31.3.2009.
- Vejledning fra Skov- og Naturstyrelsen: Tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (dec. 2006) samt supplement (dec. 2007).
- Naturbeskyttelsesloven nr. 1042 af 20.10.2008
- Bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2000.
- Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. med senere ændringer herunder særligt: Bekendtgørelse nr. 717 af 02/07/2009 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 23 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.
- Vejledning til bekendtgørelse om påfyldning og vask af sprøjter til udbringning af bekæmpelsesmidler. Vejledning fra Miljøstyrelsen Nr. 1 2009

Bilag 1: Placering af anlægget

Bilag 2: Situationsplan

Bygninger, terræn og hække		Græstribes arealer og udgræsning	
Nr.	Arealet i m ²	Nr.	Arealet i m ²
1	Personale	1	37 m ²
2	Ude korridor	2	344 m ²
3	Inde	3	327 m ²
4	Omgrænset areal	4	1.498 m ²
5	Udendørsrum	5	106 m ²
6	Græstribes	6	370 m ²
7	Sånerede	7	2.024 m ²
8	38m x 12,5 m	8	2.250 m ²
9	38m x 12,5 m	9	2.250 m ²
10	Opbehold	10	3.000 m ²
11	Opbehold	11	3.000 m ²
12	Opbehold	12	3.000 m ²
13	Græstribes	13	20 m ²
14	Omgrænset areal	14	975 m ²
15	Ude korridor, um	15	86 m ²
16	Sånerede	16	1.421 m ²
17	Ude korridor	17	970 m ²
18	Inde	18	327 m ²
19	Opbehold	19	3.000 m ²

- * Angiver etats:
- Nc Sæsonkøkken
  - A Støperen vand
  - B Etatskøkken
  - C Adgang til udendørs
  - D Rgb med etats til gæstebiler
  - E Træer

Kontaktperson på denne sag er: Sita Gudmundsson, Mobil: 4028 8374, Mail: sita@grakjaer.dk

Rev. G: 02.07.12
 Rev. A: 24.11.09

GRÅKJÆR
 MILJØARKITECTUR

Bygh: : Røgsager I/S
 Byg. pl.: Udviklet af arkitektfirmaet
 TL :
 Model :
 Mail :

Dato : 14.10.09
 Skala : 1:500
 Byg. : Stald
 Projekt : 102 C

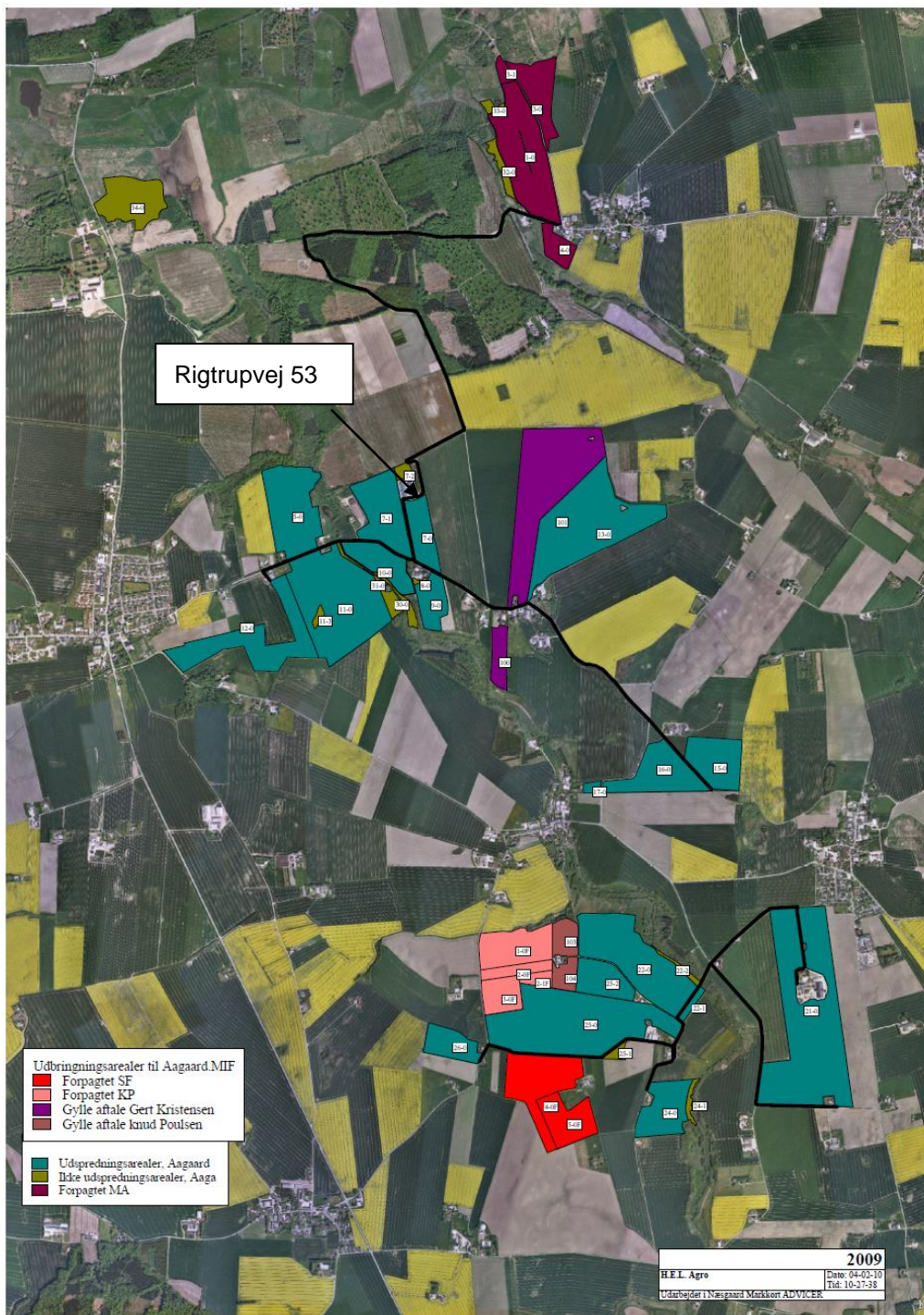
Miljøcenter
 Hestevælgvej 14
 14-45 702 4488
 Fax: 45 702 4688
 www.miljo-center.dk

Kont. : Sita Gudmundsson
 Mail : 4028 8374
 Tegn. : SØRENSEN
 Model : 102 C

Bilag 3: Placering af udspretningsarealer og transportveje

Oversigt over udspretningsarealer (ejede + forpagtede arealer)

Bilag 4: Ansøgers BAT- redegørelse

Bedst tilgængelig teknik (BAT)

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

BAT Energi

Staldbelysningen rengøres efter hvert hold, så nytteværdien af belysningen er optimal i forhold til energiforbruget.

Varmelamperne er energibesparende og de bruges kun i en kort periode, hvorefter pattegrisene får varme fra gulvet.

Ventilatorer rengøres efter hvert hold, hvilket sikrer at der ikke bruges unødigt meget energi pga. modstand fra støv og skidt. Bygningerne er tætte, så ventilationsanlægget ikke kører unødigt pga. falsk luftindtag.

Det er valgt at genanvende varme fra gyllekøling. Denne varme bruges primært til opvarmning af smågrise-stalden og farestaldene

Fravalgt BAT

Der er ikke valgt naturlig ventilation, da det ikke passer sammen med det valgte staldsystem og da det forøget risiko for sygdomme i besætningen.

Der er ikke valgt luft-/lugtrensning, da det vil betyde væsentligt højere energiforbrug og ikke umiddelbart er påkrævet af hensyn til naboer eller naturområder.

BAT vand

Vandbesparelser opnås ved at drikkeniplerne er placeret i fodertrugene.

Vandforbruget ved rengøring af stalde minimeres ved at i blødsætte staldene og derefter vaske med koldt vand med højtryksrensere.

For at minimere unødigt spild gennemgås drikkenipler og vandrør jævnligt for utætheder. Der vil være en visuel kontrol daglig og ved vask af staldene. Eventuelle lækager reparerer så vidt muligt med det samme.

Fravalgt BAT

Intet.

BAT management

Ansøger er omfattet af "Code of praksis" i forhold til leverandør. Derudover søges den daglige drift tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne.

Dette søges opnået dels ved reduceret vand- og energiforbrug jf. ovenstående, dels ved reduktion af ammoniakfordampning fra stalde og gyllebeholdere. Desuden fokuseres der også på, ved god hygiejne og bekæmpelsesmidler, at holde skadedyr fra ejendommen. Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle og brændstof.

Al produktion tilrettelægges således, at belastning af den enkelte medarbejder mindskes i henhold til APV.

Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning med dyrlæge samt svinekonsulent.

Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse og medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt og hvilket vilkår der er stillet til driften i den forbindelse.

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsreglerne i forbindelse med uheld med gylle eller brand er beskrevet og medarbejderne er orienteret om indholdet i beredskabsplanen, der ajourføres årligt eller når vigtige telefonnumre ændres.

Medarbejdere holdes ajour med nye krav og regler på regelmæssige personalemøder.

Der foretages daglige tjek og løbende vedligeholdelse af anlægget og en gang årligt bliver foderanlægget gennemgået af leverandør.

Rengøring i og omkring bygningerne, gyllebeholdere og siloer, foretages jævnligt, med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer, at der ikke opstår ressourcspild eller uhygiejniske forhold.

Døde dyr afhentes hurtigst muligt.

Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

Der udarbejdes foderplaner og forbruget af foder registreres på bedriften, så der løbende kan optimeres på foderforbruget og dermed forbruget af næringsstoffer.

Der føres journal over udbringning af handelsgødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplaner, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons udbringning.

Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor forbruget af husdyrgødning og handelsgødning dokumenteres.

Der føres løbende journal over vand- og energiforbrug samt eventuelt spild.

Ved udkørsel af husdyrgødning tages der hensyn til naboer, således der kan tages hensyn til evt. større begebenheder som f.eks. konfirmation eller bryllup. Derudover tages der højde for vindretning i forhold til naboer, når der køres gylle ud.

Fravalgt BAT

Intet.

BAT foder

Foderet er ved hjælp af foderplaner tilpasset de enkelte dyrs aktuelle behov. Derved undgås overforsyning med næringsstoffer, der vil ende som uudnyttet næringsstoffer i gyllen. Der er ikke i ansøgningen benyttet fodringsmæssige tiltag for at nedbringe ammoniak til omgivelserne, idet de generelle krav i ansøgningen er overholdt.

Proteinindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Når proteinindholdet reduceres, vil mængden af overskudsprotein i fæces reduceres og dermed vil der være mindre kvælstof, der kan fordampe. Reduktion af protein i foderet sker dels gennem avlsarbejde og dels ved at tilsættes syntetiske aminosyrer i foderet.

Fravalgt BAT

Der ønskes ikke at benytte benzoesyre ud fra et økonomisk synspunkt.

BAT staldindretning

De generelle krav til ammoniak er i denne ansøgning overholdt med etablering af gyllekøling af de nye stalde. Øvrige tiltag vil ikke blive etableret i produktionen, ud fra proportionalitet princippet. Yderligere teknologier vil være meget omkostningsfuldt, både økonomisk og i arbejdstimer og der foreligger ingen dokumentation der viser effekten af at anvende flere teknologier samtidig.

Gylleforsuringsteknikken fra fabrikaternes side forbundet med en del usikkerhed i forhold til drift, og er desuden forbundet med risiko for ulykker med svovlsyre, med både med skade på natur, materiel og mennesker som følge. Luftrensning (biologisk / kemisk) er forbundet med usikkerhed i forhold til driftsikkerhed samt store energiomkostninger. Dertil kommer at der er u hensigtsmæssige meget vedligehold ved anlægget, der desuden er meget pladskrævende.

Fravalgt BAT

Lugt- og luftrensning etableres ikke, da lugt- og luftrensning ikke er nødvendigt for at overholde de generelle regler om lugtgenæafstande til naboer og ammoniakfordampningen til naturområder. Etablering og drift af sådanne anlæg vurderes at være uproportionalt.

BAT opbevaring af husdyrgødning

Gyllebeholderen er en stabil beholder, lavet af typegodkendt beton, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.

Beholderens bund og vægge er tætte og beskyttet imod tæring.

Der foretages lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse, hvilket betyder at tanken hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle. Der er ingen stationære pumper, hvilket fjerner risikoen for tab af gylle til miljøet.

Der er konstant flydelag på gyllebeholderne og efter omrøring/udbringning kontrolleres det at der senest 14 dage efter at der igen er gylle i tanken er etableret flydelag. Der føres logbog over flydelaget, så der sikres at det lever op til kravene.

Fravalgt BAT

Intet.

BAT udbringning af husdyrgødning

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, så det sikres, at mængden af gødning er tilpasset afgrødens forventede behov. I planen tages der hensyn til JB nr., sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.

Der kan forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvor der er udbragt gylle. Omfanget vil afhænge af temperatur, vindforhold og evt. nedbør. Eftersom gylle køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre ammoniakfordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der udbringes ikke gylle på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer, og der holdes som minimum 2 meter bræmmer til beskyttede vandløb. Gylleudbringning sker normalt kun i hverdagene.

Gyllen udbringes primært med slæbeslanger.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 10-20 pct. mindre kvælstof end den økonomisk optimale mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødning. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering af sædskifte og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest muligt og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig

Fravalgt BAT

Intet.

Bilag 5: Ansøgers beredskabsplan

**Beredskabsplan for
Aagaard I/S, Rigtrupvej 53, 8730 Hadsten**

Indholdsfortegnelse:

Telefonnumre	3
Brand- og evakuering	4
Overløb af gylle	5
Kemikalie- og oliespild	6
Stophaner / Hovedafbrydere	7
Strømsvigt	8
Transport af bekæmpelsesmidler	9
Bilag A: Afløbsplan og Kort over ejendommen (bedriftsoversigt)	10
Bilag B: Kort over flugtveje m.v. (beredskabsplan)	11

Udarbejdet af: Miljøkonsulent Hanne H. Østergaard, Gråkjær miljøcenter

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse, med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.fl. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanen findes i mappe på kontoret i stalden.

Kopi af beredskabsplanen findes i mappe på kontoret i stuehuset.

Kortmateriale

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen m.m. med angivelse af:

- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Slukningsmateriale og åndedrætsværn
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder mv.
- Flugtveje for dyr/frigørelse mm.

Husk:

Ved store uheld ring 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne.

Er man i tvivl ring 1-1-2

Efter brand m.m. tag kontakt til miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

Telefonnumre

Nærmeste telefon er i stalden og har nr.: 40 46 66 43

Miljømyndighed	kontaktes på telefon	89641010	dagtimerne
Falck	kontaktes på telefon	70102030	dag eller nat.
Brandvæsen	kontaktes på telefon	112	dag og nat.
Lægevagt	kontaktes på telefon	70113131	dag eller nat.
Tandlægevagt	kontaktes på telefon	40515162	dag eller nat.
Landbocenteret	kontaktes på telefon	87282400	dagtimerne.
Dyrlæge	kontaktes på telefon	40272599	dag eller nat.
Elektriker	kontaktes på telefon	86491766	dag eller nat.
Smeden	kontaktes på telefon	40889958	dag eller nat.
VVS	kontaktes på telefon	40889958	dag eller nat.
Ventilationsfirma	kontaktes på telefon	72175555	dag eller nat.
Ei-selskab	kontaktes på telefon	70101520	dag eller nat.
Maskinstation	kontaktes på telefon	86491034	dag eller nat

Brand og evakueringsinstruks

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og at det er en gårdbrand
- Er der tilskadekomne – hvor mange –
- Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget

Kontakt ejeren **Henrik Alexandersen** på tlf.: **40146723**

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriale er angivet på oversigtskortet.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmateriale.

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er kommet i sikkerhed.
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der adgangsveje

På ejendommen findes følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Brandslukker
- Vandslange

Overløb af gylle instruks

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletank – RING 112
Eller: Beredskabsgården i Grenaa: 89592788

Oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Kontakt ejer **Henrik Alexandersen** på tlf.: **40146723**

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt Favrskov Kommune, Natur og Miljø på tlf 89 64 10 10

Modtag brandvæsnet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen.

- Halmballer (Muligvis halm i laden afhængig af årstiden)
- Sand/jord
- Rendegraver

Kemikalie og oliespild instruks

Ved større overløb af kemikalier eller olie – **RING 112** – oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand.

Kontakt ejer **Henrik Alexandersen** på tlf.: **40146723**

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt Syddjurs Kommune, Natur og Miljø på tlf: **87535410**

Modtag brandvæsnet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen.

- Halmballer (Muligvis halm i laden afhængig af årstiden)
- Sand/jord
- Rendegraver

I foderladen findes der spåner der kan benyttes til at opsuge spildte væsker. Alternativt er der også foderkridt, stalosan o. lign, der kan anvendes som opsugende materiale.

Stophaner / hovedafbrydere

Vand:

Hovedhanen sidder i teknikrummet

Hovedledning lukkes i det nordøstlige hjørne af haven på Rigturpvej 61

Når staldanlægget er bygget vil stophaner blive påført tegningerne.

Elektricitet:

Hovedafbryderen sidder i teknikrum

EI-tavlesidder i teknikrum

Nye ampere sikringer opbevares i teknikrum

Diverse afbrydere forefindes i teknikrum

Når staldanlægget er bygget vil afbryderne blive påført tegningerne.

Strømsvigt instruks

- Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.
- Tjek alle stalde og se om nødoplukket er åben.
- Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).
- Kontroller af der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper og lignende.

Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring til Energi-selskab og forhør om varigheden af udfaldet.

Tlf.: **70101520**

Transport af bekæmpelsesmidler

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport vært sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld eller lign. til opugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved uheld.

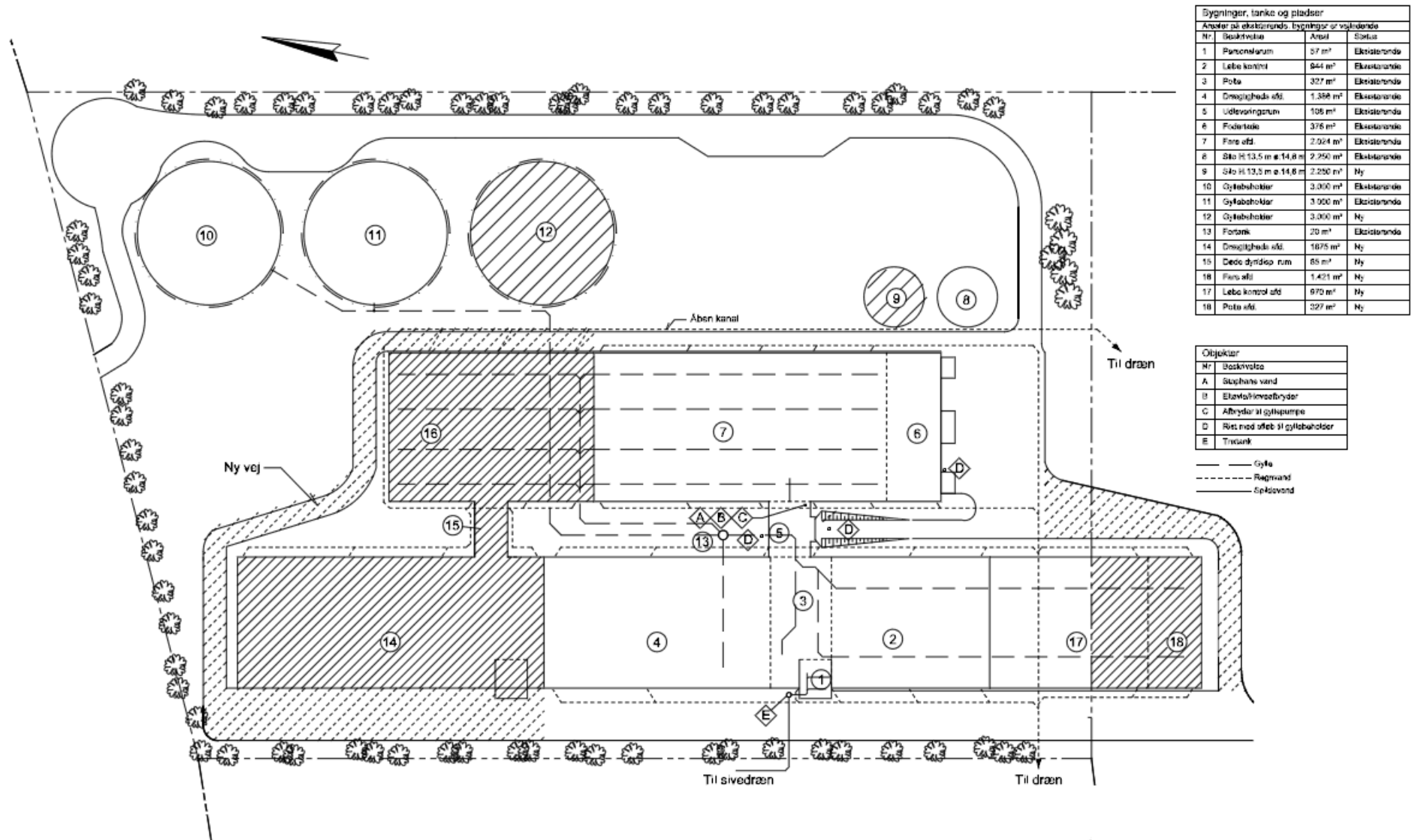
Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

Meget giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængelige for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

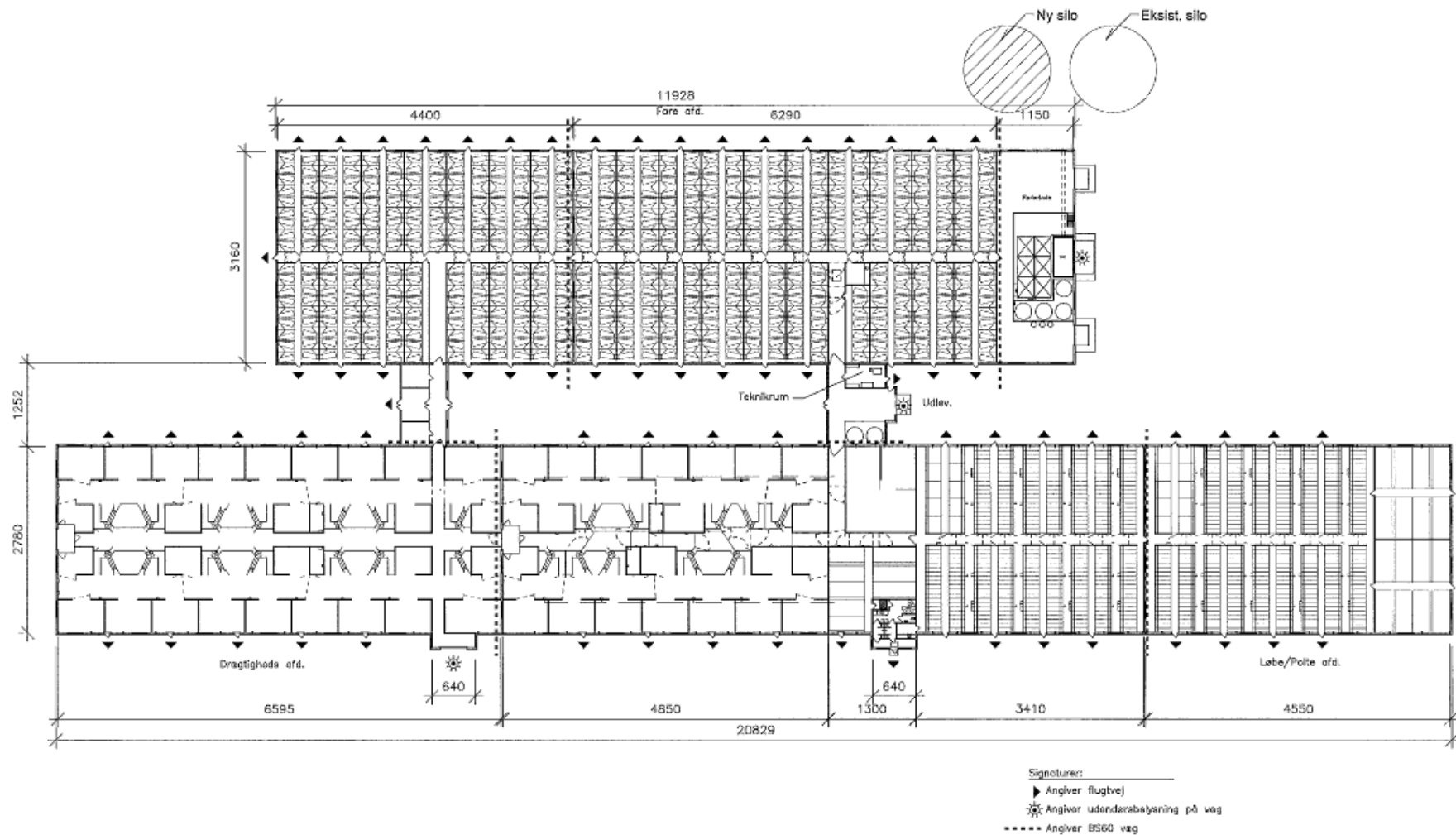
- Kemikalierum (Rigtrupvej 48) skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

Bilag A: Afløbsplan og bedriftsoversigt

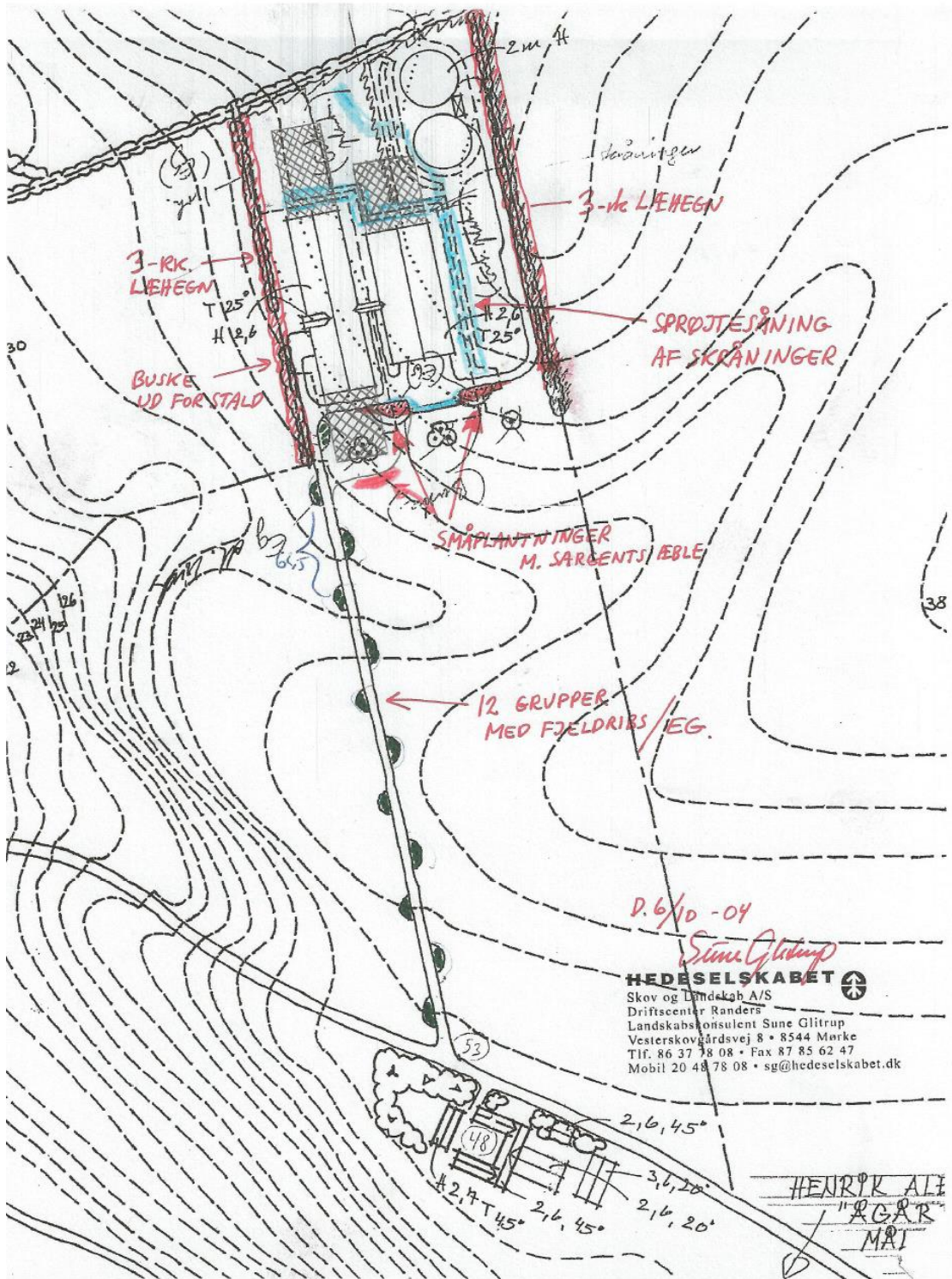

Bilag B: Kort over flugtveje m.v. (beredskabsplan)

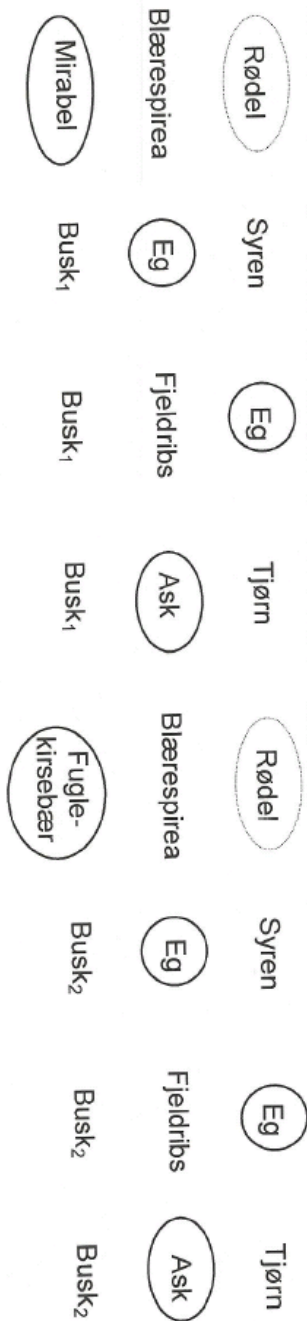

Bilag 6: Beplantningsplan

**3-rækket planteplan
Agård I/S 2004-05**

mod skel
↑

Buske (1,4): Sargents æble, Gedeblad, Hassel, Fjeldribs.

(Gedeblad = Dunet gedeblad)

= Bestandstræer

= Ammetræer

Rækkeafstand: 1,25 m

Planteafstand: 1,00 m

© Hedeselskabet, læplankingskonsulent Sune Gilttrup

Bilag 7: Energiberegning på forbrug af varme fra gyllekøling

Aagaard I/S
Rigstrupvej 48
8370 Hadsten

Tlf.nr.: 86974254 Mobil: 40146723 E-mail:

Ikast den: 07.06.2007

Vedr. smågrisestald på Østrupvej 11, 8543 Hornslet

Energiberegning:

Hvis man vil fjerne fordampningen fra gyllen, kan følgende beregning anvendes, når der forudsættes at gyllen gennemsnitlig er 33 °C, når den kommer ned i kummerne, og fordampningen stopper ved 8 °C. Der skal så fjerne 25 kcal. for hver kg gylle der tilføres. Dette er muligt, hvis gyllen udsluses ofte eller der er installeret et linespil, da køleslangerne normalt placeres i betonlaget i bunden af kanalerne.

Gylleberegning:

Årsso i løbe- og drægtighedsstalden ca.	3,6 ton gylle
Årsso med grise til 7,2 kg. I farestalden ca.	1,8 ton gylle
Smågrise fra 7 til 30 kg afleverer incl. vandspild ca.	0,16 ton gylle
Slagtesvin fra 30 til 100 kg afleverer incl. vandspild ca.	0,58 ton gylle

Oplysninger:	0 årssøer i løbe- og drægtighedsstald	0 ton gylle pr. år.
	0 årssøer i farestalden	0 ton gylle pr. år.
	35.000 grise pr. år fra 7 til 30 kg.	5.600 ton gylle pr. år.
	0 grise pr. år fra 30 til 100 kg.	0 ton gylle pr. år.
	I alt	5.600 ton gylle pr. år.

For at nedkøle gyllen skal der afkøles	5.600 x 25 kcal/860	162.791 kWh/år
hvilket svarer til en køleydelse på		18,58 kW

Der kan dog ved delvis spaltegulve fjernes 30 W/m ²	960 m ²	28,80 kW
tillægges effekten fra jordslangen/hovedledningen på	1 kW - total	29,80 kW

Et varmepumpeanlæg vil ved gulvvarme normalt kunne køre med en effektfaktor på omkring 3 til 4. Varmepumpeanlægget skal for at kunne afkøle gyllen have en effekt på 24,78 kW. Ved afkøling af gyllekummen og hovedledningen opnås dog en varmeydelse på 39,73 kW.

Varmebehov:

Dimensioneret ud fra vedlagte StaldVent beregninger (bemærk de understregede tal er spidsværdier og er udregnet sektionsvis).

Gulvvarme (der gulvvarme i alle sek. ca. 250 dage/år)	30,80 kW	184.800 kWh/år
Rumvarme (der er i gennemsnit varme i ca. 4 sek. 250 dage/år)	56,80 kW	170.400 kWh/år
Opvarmning af servicenum med mere	4,00 kW	11.722 kWh/år
Opvarmning af stuehuse (varmetab 60 W/m ²) 400 m ²	24,00 kW	70.330 kWh/år
Varmebehov i alt, såfremt der ikke skal varme i andre stalde	<u>84,80 kW</u>	<u>252.451 kWh/år</u>
Varmeforbruget svarer med et oliefyr, til et olieforbrug (8 kWh/L) på i alt ca.		<u>31.556 L olie/år</u>

Jeg vedlægger tilbud på en varmepumpeanlæg som kan klare den maximale køle- og varmebehov, og vedlægger økonomiberegning ved brug af omtalte anlæg.

Med venlig hilsen
KH nordtherm a/s

Niels Kjær Nørgaard

Rømersvej 30 Tlf. +45 97 15 46 00
DK 7430 Ikast Fax +45 97 25 15 90

CVR-nr. 13 12 80 73
Reg. nr. 179.292

Bankforbindelse:
Den Jyske Sparekasse

www.khnordtherm.dk
khn@khnordtherm.dk

Ansøgers beregning på Rigtrupvej

Der etableres gyllekøling i de ny staldsfsnit.

Nuværende produktion	1100			årssøer
500		polte		
269,5		DE i alt		
Gylleproduktion	6422			m3
Produktion efter udvidelsen	2300			årssøer
1150		polte		
545,57		DE i alt		
Gylleproduktion	13000			m3
Gylleproduktion fra nye staldaf- snit (13.000 - 6422)	6578			m3
Jf. bilag fra KH nordtherm skal der fjernes 25 kcal pr m3 gylle.				
For at nedkøle	6578	$x 25/860 * 1.000$	191.229	kWh/år
gyllen skal der af- køles				
Varme produktionen til et olie- forbrug (8kWh/L) på ca.	23.904			L olie pr. år.

I den nuværende produktion brugte vi i 2011 32.330 L olie og med udvidelsen vil forbruget næsten fordobles.

Bilag 8: Høringssvar fra Syddjurs kommune

Favrskov kommune
Sendt per mail.

12-07-2012
Sagsnr.: 12/11809
Sagsbehandler:
Mille Rasch
Tlf.: 87 53 54 10
natur.miljoe@syddjurs.dk

Høringssvar vedr. arealer i Syddjurs Kommune i forbindelse med ansøgning om tillæg til § 12 miljøgodkendelse på Rigtrupvej 53, 8370 Hadsten

Favrskov Kommune har modtaget en ansøgning om § 12-miljøgodkendelse i forbindelse med udvidelse af soholdet på ejendommen Rigtrupvej 53, 8370 Hadsten. Ejendommen er beliggende tæt på grænsen til Syddjurs Kommune.

Favrskov Kommune har ved e-mail den 02.05.2012 anmodet Syddjurs Kommune om at vurdere påvirkningen fra anlægget på omgivelserne i Syddjurs kommune og eventuelt udarbejde vilkår i henhold til § 21, stk. 1 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

Anlægget er beliggende på Rigtrupvej 53, Hadsten ca. 500 meter fra grænsen til Syddjurs kommune. Der er en del naturområder i området op mod kommunegrænsen.

Der er søgt om en udvidelse af besætningen fra 1.100 årssøer til en ansøgt produktion på 2.300 årssøer og 1.150 slagtesvin (85 kg – 107 kg).

Det er i forbindelse med høringen undersøgt, om der er miljømæssige problemer i forhold til anlæggets påvirkning på naturområder i Syddjurs kommune.

Natur

Naturhøringssvar vedr. Rigtrupvej 53, Hadsten, version 5

Følgende kortbilag er vedlagt udtalelsen:

Bilag 1: Naturarealer omkring punktkilden beskyttet af § 3, og hvor der er foretaget beregning.

Bilag 2: Udpegningsgrundlag Habitatområde

Ammoniak fra anlægget

Beliggenhed og § 7 natur

Nærmest beliggende naturområde i Syddjurs kommune afkaster bufferzoner af sig hvilket medfører at bedriften er beliggende indenfor bufferzoner til områder omfattet af husdyrlovens (lov nr. 1486 af 04/12 2009) § 7, betegnet som særlige naturområder. Inden for bufferzoner til disse naturområder, må merbelastningen af ammoniak ikke overskride fastlagte niveauer. Bufferzone I er inden for 0-300 m fra bedriften, og bufferzone II er inden for 300-1000 m fra naturområder omfattet af lovens § 7.

Naturtypen er et overdrev, der er beliggende ca. 530 meter fra anlægget, og den andel af overdrevet der er beliggende i Syddjurs kommune er ca. 700 meter syd for staldanlægget. Overdrevet er beliggende i bufferzone II. Der er beregnet en merdeposition på naturområder fra anlægget på 0,2 kg N/ha/år og en totaldeposition på 0,4 kg N/ha/år.

Der er ikke kumulation med andre ejendomme indenfor 1.000 m.

I henhold til afskæringskriterierne i godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 kan der for natur omfattet af husdyrlovens § 7 og beliggende udenfor Natura 2000 områder maksimalt tillades en totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år.

I overdrevet beliggende syd for staldanlægget og som er registreret som § 7 natur er der som nævnt ovenfor en totaldeposition på 0,4 kg N/ha/år. Dermed er kriterierne i godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 opfyldt.

Syddjurs Kommune finder på baggrund af påvirkningen og husdyrlovens generelle beskyttelsesniveauer for § 7-arealer ikke anledning til at sætte yderligere skærpede krav til ammoniakfordampning fra stald og lager.

Ammoniak fra anlægget ifht. § 3 beskyttet natur

Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter søer og vandhuller, hvis de er på mindst 100 m², moser, enge, heder, overdrev, strandenge og strand-sumpe, hvis de hver for sig eller i sammenhæng har et areal på mindst 2.500 m². Moser under 2.500 m² er også beskyttede, hvis de ligger ved beskyttede vandløb eller søer. Endvidere er de fleste vandløb også omfattet af beskyttelsen.

Den beskyttede natur er omfattet af et generelt forbud mod tilstandsændringer.

Er det efter en konkret vurdering kommunens opfattelse, at der sker tilstandsændringer i beskyttet natur som følge af produktionen på Rigtrupvej 53, Hadsten, skal kommunen stille yderligere vilkår efter husdyrlovens (Lov nr. 1486 af 01/12 2009) § 29, stk. 2.

Syddjurs Kommune har derved foretaget en konkret vurdering af påvirkningen fra produktionen på Rigtrupvej 53, Hadsten til nærtliggende følsomme naturområder.

Projektet vil medføre en beregnet totalemission fra stald og lager på ca. 6.563,75 kg N/år, hvilket svarer til en meremission på ca. 2755,77 kg N/år. Kommunen har beregnet kvælstofdepositionen for en række punkter i naturarealer, der ligger umiddelbart syd for staldanlægget og vest for staldanlægget. Beregningerne er foretaget på de naturområder der i de givne retninger er tættest på staldanlægget. Konkret er der foretaget en

beregning i 2 naturpunkter. Naturarealernes beliggenhed kan ses af bilag 1 og beregningerne kan ses i skemaet herunder.

Punkt nr.	Naturtype	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Merbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
1	Overdrev	0,4	0,2	10-25
2	Mose	0,2	0,1	5-25

Mosen vest for anlægget er domineret af kvælstoftolerante arter som stor nælde, pileslægt, el, bjørneklo, hyld, tidsel, skræppe, dureurt og enkelte arter med middeltolerance for kvælstof som lyse-siv. Naturtypens tålegrænse er ifølge 'Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelser og etablering af større husdyrbrug, 2003' (Ammoniakmanualen) og opdateringer heraf (harmoniserede tålegrænser 15. dec. 2005) 5-25 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen i Syddjurs Kommune er på baggrund af nyeste tal fra DMU 14 kg N/ha/år (*Beregningsresultater fra DEHM-modellen*)

[http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-ti-](http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-ti-stand/3_luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/depositiontables.asp?period=2009&water=kommuner&Select=Vis+tabel)

[stand/3_luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/depositiontables.asp?period=2009&water=kommuner&Select=Vis+tabel.](http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-ti-stand/3_luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/depositiontables.asp?period=2009&water=kommuner&Select=Vis+tabel)

På baggrund af artssammensætningen for mosen vurderes tålegrænsen at ligge i den høje ende af tålegrænseintervallet. Der er beregnet en totaldeposition på mosen på 0,2 kg N/ha/år. Ved at sammenholde baggrundsbelastningen med totaldepositionen fra anlægget vurderes det, at naturtypens tålegrænse derved ikke er overskredet.

Overdrevet syd for anlægget er et middeld godt overdrev med en blanding af kvælstoffølsomme- og middeltolerante arter samt enkelte kvælstoftolerante arter (besigtigelse august 2005). Af særlig følsomme og værdifulde arter kan nævnes blågrøn star, alm. knopurt, hvid okseøj, liden klokke, hulkravet kodriver. Derudover er der en del arter, som lever på steder med lav eller middel kvælstofbelastning. Dette er arter som mosebunke, græsbladet fladstjerne, bugtet kløver, hvid snerre, gulgrøn løvefod.

Naturtypens tålegrænse er ifølge 'Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelser og etablering af større husdyrbrug, 2003' (Ammoniakmanualen) og opdateringer heraf (harmoniserede tålegrænser 15. dec. 2005) 10 – 25 kg N/ha/år med den højeste tålegrænse for kalkholdige overdrev. Baggrundsbelastningen i Syddjurs Kommune er på baggrund af nyeste tal fra DMU 14 kg N/ha/år (*Beregningsresultater fra DEHM-modellen*) [http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-](http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-ti-stand/3_luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/depositiontables.asp?period=2009&water=kommuner&Select=Vis+tabel)

[ti-stand/3_luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/depositiontables.asp?period=2009&water=kommuner&Select=Vis+tabel.](http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-ti-stand/3_luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/depositiontables.asp?period=2009&water=kommuner&Select=Vis+tabel)

Enkelte arter er typiske for kalkholdige overdrev, men da dette er et fåtal af arter vurderes overdrevet ikke umiddelbart at være kalkholdigt. Arterne tyder som nævnt ovenfor på et middeld godt overdrev. På baggrund af artssammensætningen for overdrevet vurderes det at ligge i den lave til middel ende af tålegrænseintervallet (ca. 15 kg N/ha/år). Der er beregnet en totaldeposition på mosen på 0,3 kg N/ha/år. Der er en merdeposition på 0,2 kg N/ha/år. Det er Syddjurs kommunes vurdering at pågældende overdrevs tålegrænse ikke overskrides med den beregnede totaldeposition fra anlægget sammenholdt med baggrundsbelastningen på 14 kg N/ha/år.

Der er ikke beregnet på naturtyper længere væk end de i skemaet ovenfor angivne, da der er beregnet på de nærmeste beliggende naturtyper i hhv. syd (tættest beliggende naturområde) og øst (da vestenvinden er den dominerende vindretning i Danmark) og såvel totaldeposition som merdepositionen opfylder kravene angivet i bilag 3. Det vurderes at ammoniakdepositionen på naturtyper længere væk end dem der er beregnet på vil være mindre end for de beregnede (worst case).

Syddjurs Kommune vurderer, at husdyrbrugets ammoniakemission ikke vil medføre væsentlige påvirkninger på naturområder eller arter omfattet af husdyrlovens (Lov nr. 1486 af 04/12 af 2009) § 23 stk. 2. Det er samtidig kommunens vurdering, at der ikke er særlige forhold, som nødvendiggør en skærpelse af de generelle beskyttelsesniveauer, som findes for natur.

Søer indenfor 1000 meter af anlægget:

Der er ingen registrerede § 3 søer i Syddjurs kommune indenfor 1000 meter af anlægget.

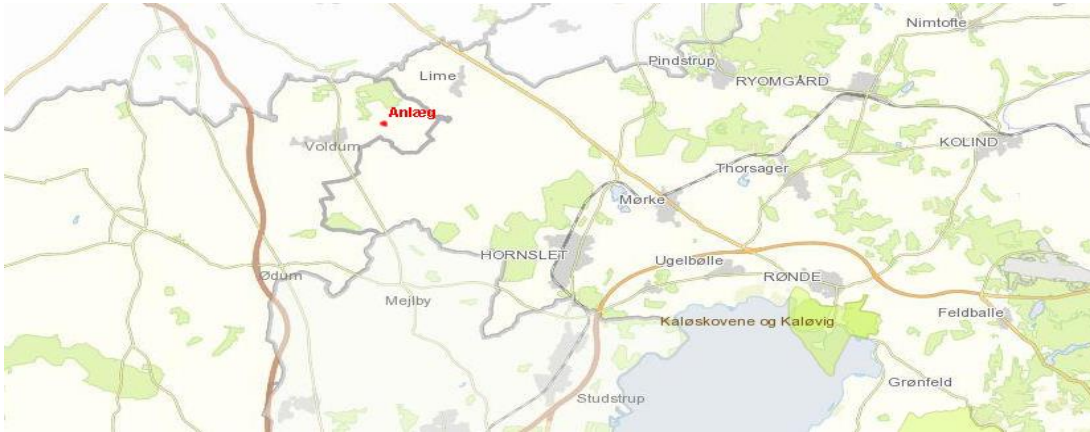
Natura 2000-vurderinger i relation til bedriften.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrlovens §§ 10, 11, 12 eller 16, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen) § 7, stk. 1, jf. § 8, stk. 6, nr. 2. Ved EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02 (Waddenzee-dommen) er der fastlagt principper for habitatvurderinger. I dommen fastslås således, at gennemførelse af en nærmere konsekvensvurdering af et projekts miljøpåvirkning af et EF-habitatområde er betinget af, at der foreligger sandsynlighed eller risiko for, at projektet vil påvirke habitatområdet væsentligt (præmis 43), at en konsekvensvurdering skal gennemføres, hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt (præmis 45), og at et projekt anses for at kunne påvirke et habitatområde væsentligt, når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning (præmis 49).

Ifølge dommens præmis 61 indebærer en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektets godkendelse under hensyn til bedste videnskabelige viden på området, og der kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konklusionen på konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet. En sådan vished er opnået, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er negative virkninger.

Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, er udmøntet i §§ 7 og 8 i bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

Der er ca. 17,5 km fra bedriften til nærmeste Natura 2000-område nr. 230 "Kaløskovene og Kaløvig". Se kort 1.

Kort 1 angivelse af anlæggets placering i forhold til Natura 2000 områder

I udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 230 indgår en lang række naturtyper og arter, som fremgår af bilag 3. Flere af disse er følsomme overfor kvælstofbelastning. En ammoniakdeposition, som overskrider naturtypens tålegrænse, vil forhindre opfyldelse af målsætningen om at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for naturtypen. For arterne på udpegningsgrundlaget gælder det, at deres bevaringsstatus kan trues af, at deres levesteder forringes ved en for høj ammoniakdeposition.

På baggrund af afstanden fra anlægget til Natura 2000 området Kaløskovene og Kaløvig er det Syddjurs kommunes vurdering at der ikke vil være nogen målbar effekt på bevaringsstatus for de ovenfor nævnte naturtyper eller arter. Vurderingen bygger på en kombination af emissionens størrelse, viden om kriterier for gunstig bevaringsstatus, tilgængelig litteratur om trusler i Natura 2000-område nr. 230 og ikke mindst afstanden fra driftsbygninger til Natura 2000-område nr. 230.

Syddjurs Kommune finder derved, at der med godkendelse af produktionen på Rigtrupvej 53 er skabt vished for, at udvidelsen af produktionen ikke har skadelig virkning på de berørte habitatområders integritet, ligesom det er godtgjort, at der er taget de nødvendige hensyn til de gældende forpligtigelser til at fastholde eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de beskyttede arter og naturtyper i det berørte internationale naturbeskyttelsesområde H230 "Kaløskovene og Kalø Vig".

Det kan således uden rimelig tvivl fastslås, at en udvidelse og godkendelse af virksomhedens samlede produktion ikke vil påvirke opretholdelsen af en gunstig bevaringsstatus for de beskyttede arter og naturtyper negativt i de berørte internationale naturbeskyttelsesområder.

Det vurderes ligeledes at projektet i kumulation med andre ikke vil kunne medføre en skadelig virkning på habitatområdet H230 Kaløskovene og Kalø vig og de beskyttede arter.

Staldanlægget i relation til Bilag IV-arter

Der er ikke tidligere registreret arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV i nærheden af bedriften, men enkelte arter omfattet af bilag IV kan have levested eller rasteområder på arealer omkring ejendommen. Kommunen har i den aktuelle sag vurderet, at det er relevant at foretage en vurdering i forhold til følgende bilag IV-arter *odder, alle arter af flagermus, markfirben, stor vandsalamander, løg- og spidssnudet frø*

Der er ikke registreret bilag IV arter indenfor 1.000 meter af anlægget. Overdrevene syd for staldanlægget er registreret som potentielt levested for markfirben. Dette er ca. 1,1 km syd for anlægget. Der er beregnet en totaldeposition herpå på mindre en 0,3 kg N/ha/år, hvilket ikke skulle have betydning for arealet såfremt der skulle blive registreret markfirben herpå.

Nærmest registreret bilag IV art er mere end 3 km væk. Her er registreret stor vandsalamnder. På baggrund af afstanden fra anlægget hertil forventes udvidelsen ikke at få betydning for arternes levevis og udbredelse.

Syddjurs Kommune vurderer, at der på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse og potentielle levesteder kan fastslåes, at projektet ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for andre arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Vurderingen bygger på en kombination af emissionens størrelse, viden om kriterier for gunstig bevaringsstatus for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, anlæggets afstand til nærmest registrerede arter og kommunens viden om forekomst af arterne.

Rødlistede, fredede eller ammoniakfølsomme arter

Der er ingen rødlistede, fredede eller ammoniakfølsomme smådyr i nærheden af bedriften.

Konklusion – anlægget

Det er kommunens samlede vurdering, at den ansøgte drift, er foreneligt med habitatdirektivforpligtelsen og beskyttelsen af arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

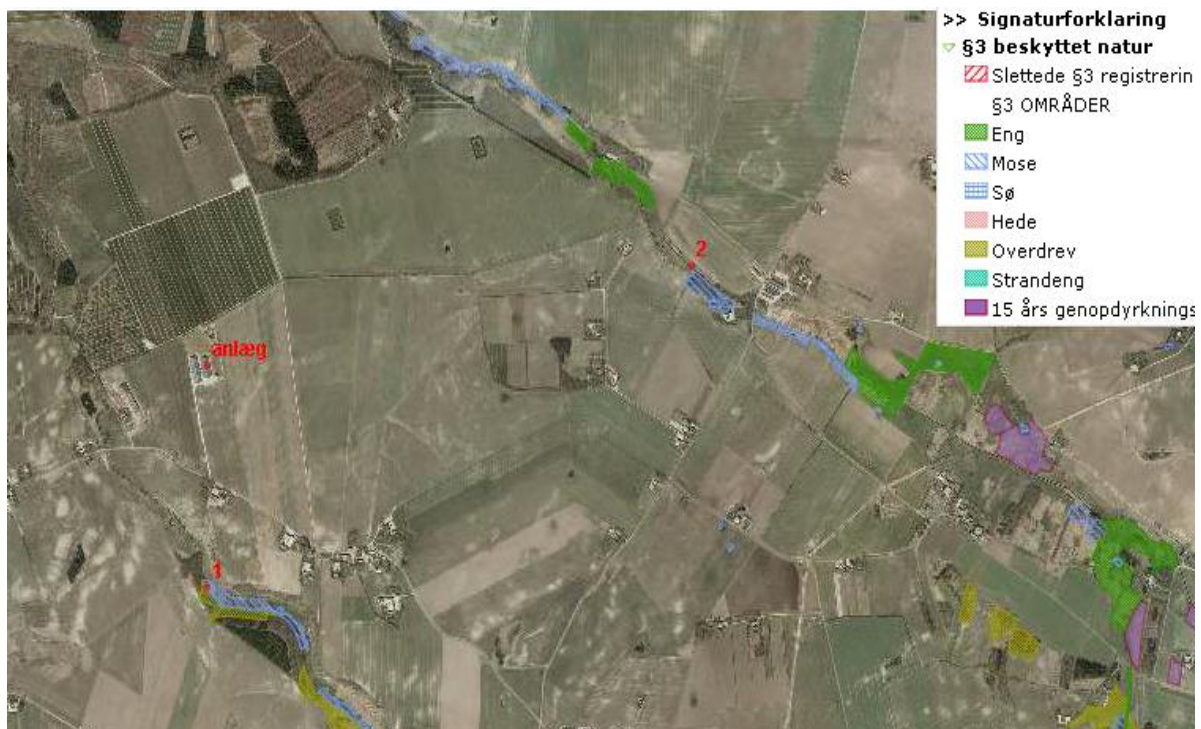
Udbringningsarealer

Der er indgår ingen udbringningsarealer i ansøgningen.

Konklusion

Det kan samlet set konkluderes, at det er Syddjurs Kommunes vurdering, at der ingen væsentlige miljømæssige problemer vil være i forbindelse med anlæggets beliggenhed tæt på grænsen til Syddjurs Kommune for så vidt angår påvirkningen på naturområder.

Bilag 1

Kortet viser de to naturpunkter der er beregnet ammoniakdeposition på.

Bilag 2

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-områder

H230 Kaløskovene og Kaløvig

- 1016 Sump vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*)
- 1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)
- 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- 1150 * Kystlaguner og strandsøer
- 1160 Større lavvandede bugter og vige
- 1170 Rev
- 1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
- 1220 Flerårig vegetation på stenede strande
- 1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
- 1330 Strandenge
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
- 7230 Riggær
- 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
- 9130 Bøgeskove på muldbund
- 9150 Bøgeskove på kalkbund
- 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
- 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld